

MINIMÁLNÍ PREVENTIVNÍ PROGRAM

ŠKOLNÍ ROK 2019/2020

ZÁKLADNÍ ÚDAJE

Název a adresa školy:	Základní škola a mateřská škola Dolní Beřkovice, příspěvková organizace Nádražní 250 277 01 Dolní Beřkovice
Jméno a příjmení ředitele:	Mgr. Kateřina Doktorová
Telefon na ředitele:	602809808
E-mail na ředitele:	skola@zsdolniberkovice.cz

Jméno a příjmení školního metodika prevence (ŠMP):	Mgr. Nikola Grbavčicová
Telefon:	723663020
E-mail:	grbavcicovan@zsdolniberkovice.cz
Specializační studium:	Studium metodiků prevence 2018-2020
Realizátor vzdělávání:	Vzdělávací institut středočeského kraje

Jméno a příjmení výchovného poradce (VP)	Mgr. Kateřina Doktorová
Telefon	602809808
E-mail	skola@zsdolniberkovice.cz

Jméno a příjmení výchovné a kariérové poradkyně	Mgr. Veronika Ludvíková
Telefon	732663213
E-mail	ludvikovav@zsdolniberkovice.cz

	Počet tříd	Počet žáků	Počet pedagogických pracovníků
1. stupeň	5	69	7
2. stupeň	4	96	9

MPP vypracoval(a):	Mgr. Nikola Grbavčicová	15.09.2019
--------------------	-------------------------	------------

	Datum	Podpis ředitele/ředitelky školy
Seznámení ředitele/ředitelky školy s MPP		
Seznámení pedagogického sboru školy s MPP		

Obsah

A.	Charakteristika školy a legislativní východiska	5
I.	Analýza výchozí situace	5
II.	Legislativní východiska	6
B.	Cíle vyplývající z analýzy výchozí situace	7
I.	Dlouhodobé cíle	7
II.	Krátkodobé cíle	8
III.	Vymezení cílových skupin	8
IV.	Rozdělení cílů podle cílových skupin	8
C.	Strategie a metody dosahování cílů, formy realizace MPP	11
I.	Práce pedagogického sboru a vedení školy	11
1.	Oblasti přímé práce pedagogů	11
2.	Plán vzdělávání ŠMP a dalších pedagogických pracovníků v oblasti prevence RCH	11
3.	Způsob spolupráce s ostatními pedagogy	12
II.	Spolupráce školy s rodiči	12
1.	Způsoby seznámení rodičů s činností ŠMP, možnostmi spolupráce, seznámení s MPP, další aktivity podporující spolupráci školy s rodiči	12
III.	Program preventivních aktivit pro žáky školy	12
1.	Způsob seznámení žáků s činností ŠMP, možnostmi pomoci a MPP	12
2.	Specifická všeobecná prevence pro žáky ve výuce, která je součástí ŠVP	13
3.	Všeobecná primární prevence a její zaměření, způsob jejího vedení	26
4.	Specifická selektivní (případně indikovaná) prevence pro žáky ve výuce, reagující na individuální situaci ve třídě	28
5.	Nespecifická a volnočasová prevence – projektové dny, volnočasové aktivity	28
IV.	Spolupráce s okolím školy	30

V.	Postup školy při výskytu a zneužívání návykových látek	30
VI.	Program proti šikanování	30
1.	Vnější charakteristika šikanování	31
2.	Projevy šikanování	32
3.	Odpovědnost školy chránit žáky před šikanou	33
4.	Společný postup řešení při výskytu šikany v zařízení	35
5.	Scénář pro řešení počáteční obvyčejné šikany	36
6.	Scénář pro řešení pokročilé šikany	37
7.	Krizový plán a postup řešení šikany	37
8.	Nápravná opatření	42
9.	Přímé a nepřímé varovné signály šikanování; vývojová stadia šikany	42
VII.	Evidence a způsob vyhodnocení MPP	46
VIII.	Přílohy – adresář organizací	47

Použité zkratky:

MPP – minimální preventivní program

RCH – rizikové chování

TU – třídní učitel

ŠMP – školní metodik prevence

VP – výchovný poradce

PP - primární prevence

ŠVP - školní vzdělávací program

A. Charakteristika školy a legislativní východiska

I. Analýza výchozí situace

Naše škola se nachází v malé obci v okrese Mělník. Plní funkci spádové školy pro obvod obcí Dolní Beřkovice, Cítov a Horní Počaply. Školu navštěvuje v průměru 200 žáků a výuka probíhá ve třech budovách s celkovým počtem 17 učeben (z toho 2 jazykové učebny, přírodovědná učebna, učebna chemie a učebna informatiky). 1. – 4. ročník se vyučuje v rekonstruované budově staré školy (Náměstí Míru 107). 5. – 9. Ročníky jsou vyučovány v budově v ulici Nádražní 250. Dále je v areálu školy k dispozici školní jídelna, dvě oddělení školní družiny a moderní sportovní hala s venkovním atletickým oválem.

Školu navštěvuje několik žáků ze sociálně slabších rodin. Zde je asi největší problém v pravidelné docházce těchto žáků do školy.

Škola v případě potřeby spolupracuje s Městskou policií v Horních Počaplech. Pomocnou ruku v oblasti prevence nám podala i Městská policie v Mělníce, která u nás pravidelně realizuje své preventivní programy.

Materiální vybavení školy je na dobré úrovni. Máme několik vybavených odborných učeben. Od letošního školního roku začne i postupná výměna IT vybavení počítačové učebny.

Rizikové prostředí zámeckého parku se nachází cca 150 m od školy. Zde se schází někteří žáci, kteří zde kouří.

ŠMP vykonává pouze funkci třídní učitelky a učitelky 2. stupně ZŠ. Jiné funkce nezastává.

Školské poradenské pracoviště zastupuje ředitelka a zároveň výchovná poradkyně Mgr. Kateřina Doktorová, výchovná a kariérová poradkyně Mgr. Veronika Ludvíková a ŠMP Mgr. Nikola Grbavčicová. V případě jednání s rodiči se k preventivnímu týmu připojují i třídní učitelé a učitelé, kterých se jednání týká.

Spolupráce s rodiči je ve většině případů velmi dobrá. Náprava po jednání bývá zřetelná. Pouze u několika sociálně slabších rodin se žádná náprava nekoná. Rodiče vše naslibují, ale situace se nelepší. U těchto rodin bývá problém je i zastihnout. Často mění tel.číslo, nebo telefony nezvedají, někteří dokonce uvádějí, že telefon nevlastní.

Pedagogové nevidí větší problémy RCH na škole. Největší problém asi spočívá v časté absenci žáků ze sociálně slabších rodin a nedůsledné domácí přípravě žáků. Zde se škola snaží využívat možnosti kontaktovat OSPOD, jenž mapuje situace problémových rodin přímo v terénu. Dalším problémem je vulgarita žáků. Snažíme se žáky motivovat, aby mluvili slušně. Pomalu, ale jistě se jejich mluva zlepšuje. Posledním nešvarem bylo natáčení hodin a jejich online vysílání či vyvěšování na sociální síť. Takovéto jednání je školním řádem

zakázáno a je trestáno ředitelskou důtkou. Jednalo se o dva případy. V obou případech bylo vše řádně projednáno s rodiči. Rodiče s kázeňským postihem souhlasili.

Žáci mají možnost svěřit se se svými problémy všem pedagogům nebo mohou použít schránku důvěry. V minulém školním roce jsme takto řešili pouze rozmlísky mezi žáky šestého ročníku. Často se jednalo o neshody mezi chlapci a děvčaty. Jednotlivé spory se vždy vyřešily smírem.

II. Legislativní východiska

- Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019–2027, MŠMT
- Metodický pokyn ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních (č. j. MŠMT-21149/2016)
- Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních, č. j. MŠMT č. j. 21291/2010-28
- Metodický pokyn MŠMT k zajištění bezpečnosti a ochrany dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních zřizovaných Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, č. j. 37 014/2005-25
- Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů
- Vyhláška č. 197/2016 Sb., kterou se mění vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů a některé další vyhlášky
- Zákon č. 49/2009 Sb., kterým se mění zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů
- Vyhláška č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky, ve znění pozdějších předpisů
- Vyhláška č. 263/2007 Sb., kterou se stanoví pracovní řád pro zaměstnance škol a školských zařízení zřízených Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, krajem, obcí nebo dobrovolným svazkem obcí
- Vyhláška č. 317/2005 Sb., o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditační komisi a kariérním systému pedagogických pracovníků.

B. CÍLE VYPLÝVAJÍCÍ Z ANALÝZY VÝCHOZÍ SITUACE

V rámci prevence bychom i v letošním školním roce chtěli pokračovat ve spolupráci s externisty. Bohužel ukončil činnost pan Martin Růžička, který svou práci vykonával výborně, a nyní za něj musíme najít kvalitní náhradu. Domluvena je prevence od MP v Mělníce. S tou jsme započali spolupráci v minulém školním roce na 1. stupni a v letošním ji rozšíříme i na stupeň 2. Také bychom chtěli využít vzdělávacích workshopů Vzdělávacího institutu Středočeského kraje. V minulém roce jsme měli téma kyberprostor pro 6. a 7. ročník. U žáků i pedagogů se akce shledala s pozitivními ohlasy a poznatky byly velmi aktuální a potřebné.

V letošním roce bychom chtěli prohloubit spolupráci s OSPOD a s PPP Středočeského kraje.

V loňském školním roce naše škola zaplatila průzkum od firmy SCIO. Z průzkumu vyplynulo, že většina žáků chodí do školy ráda a z ničeho ohledně školy nemá obavy. Je tedy žádoucí nadále pracovat na bezpečném klimatu školy, aby se zde žáci i dospělí pracovníci cítili bezpečně a příjemně. Jedním z ukazatelů je i fakt, že se do naší školy opět začali hlásit noví žáci a třídy se začaly plnit.

Nadále chceme pracovat na rozšiřování nespecifické prevence a nabídnout žákům projektové dny a více volnočasových aktivit. V letošním školním roce připravujeme i otevření více zájmových kroužků.

I. Dlouhodobé cíle

Dlouhodobými cíli je vedení žáků ke správnému sebehodnocení, poznání sebe sama, zvládání stresu a odolnost vůči projevům RCH. Snažíme se posilovat zdravé postoje a hodnoty. Jde nám o minimalizování výskytu nežádoucích jevů, jako jsou alkohol, kouření, požívání návykových látek. Posilujeme komunikační dovednosti žáků, zajišťujeme jim aktivity pro volný čas. V neposlední řadě se snažíme optimalizovat vztahy mezi žáky, také mezi žáky a pedagogy, mezi pedagogy navzájem a navazujeme užší spolupráci s rodiči.

Usilujeme o bezpečné klima školy. Každý žák je osobností, a proto preferujeme individuální přístup a schopnost empatie.

Naším úkolem je chránit naše žáky a prostřednictvím preventivních aktivit jim utvořit správný úsudek o problematice RCH, a to o šikaně, kyberšikaně, homofobii, extremismu, xenofobii, rasismu, antisemitismu, vandalismu, záškoláctví, krádeži, tabakismu, násilí, netolismu, sextingu, gamblingu, drogové závislosti, sebepoškozování, o nových náboženských hnutích, o rizikovém sexuálním chování, domácím násilí, syndromu CAN, ad.

II. Krátkodobé cíle

Z hlediska krátkodobých cílů sledujeme aktuální stav prevence RCH (včasné zjištění a řešení všech projevů fyzického a psychického násilí mezi žáky; optimalizace vztahů mezi žáky; posilování soudržnosti kolektivu; osvojení pravidel zdravého životního stylu).

Organizačně zajišťujeme aktivity pro školní rok 2019/2020. Zapojujeme všechny učitele a žáky do dění ve škole i mimo výuku. Nabízíme pedagogům další vzdělávání v oblasti primární prevence. Máme zřízeny nástěnky, kde se nachází informace týkající se prevence RCH. Kontrolujeme schránku důvěry. Jednou měsíčně zasedá školní parlament, kde se scházejí žáci od 5. do 9. ročníku a řeší aktuální problémy. Jejich návrhy jsou operativně řešeny. Vedení školy a pedagogičtí pracovníci se žákům snaží vyjít vstříc, pokud je to možné.

Dalším z krátkodobých cílů je dokončení specializačního studia ŠMP (červen 2020).

Zkoušeli jsme získat grant pro prevenci v oblasti kyberprostoru, který vypsala společnost O2. Grant byl pro letošní rok zamítnut, avšak letos má být vypsán další pro následující školní rok. Opět bychom se chtěli zapojit.

Naši školu podporuje obec Dolní Beřkovice. V případě kvalitního programu je ochotna podílet se na financování např. optimálního prostoru pro uskutečnění akce nebo na akci samotné.

III. Vymezení cílových skupin

1. stupeň	1. – 2. ročník
	3. – 5. ročník
2. stupeň	6. ročník
	7. ročník
	8. ročník
	9. ročník

IV. Rozdělení cílů podle cílových skupin

1. stupeň

1. – 2. ročník

- společné stanovení a zažití pravidel soužití mezi žáky a učiteli
- zvyšování zdravého sebevědomí žáků
- zkoumání a uvědomování si vlastní osobnosti
- vnímání individuálních odlišností dětí mezi sebou a přijímání těchto jevů
- nácvik vzájemné úcty, sebeúcty a důvěry
- rozvoj schopnosti diskutovat, komunikovat, řešit problémy a konflikty

- rozvoj schopnosti klást otázky, umění vyjádřit svůj názor, umění říci „ne“
- rodinné zázemí, syndrom CAN

3. – 5. ročník

- změna postojů k sobě samému, syndrom CAN
- pozitivní citové naladění a myšlení
- osvojení si dovedností řešit stres
- dodržování zásad správné životosprávy
- schopnost pracovat v kolektivu

2. stupeň

6. ročník

- aktivní práce skupiny a jednotlivce
- vytváření vztahu důvěry mezi žáky a učiteli a mezi žáky navzájem
- stanovení pravidel soužití třídní komunity
- formování skupiny, která je pro žáky bezpečným místem, která jim pomůže vyhnout se rizikovému společensky nežádoucímu chování (šikana, užívání drog, vzniku různých typů závislostí)
- začlenění nových žáků do komunity třídy
- důraz na problémy: šikana, lhaní, podvody, nevhodná reklama, antiidol, záškoláctví, multikulturní výchova, syndrom CAN

7. ročník

- budování kvalitního vrstevnického týmu
- prohlubování vztahů důvěry
- upevňování kolektivních vztahů se včasným podchycením nežádoucích projevů chování
- trénink obrany před manipulací, umění říci „ne“
- trénink odpovědnosti za vlastní rozhodnutí
- zvládání náročných fyzických i psychických situací
- umění vyrovnat se s neúspěchem
- důraz na problémy: zdravý životní styl, alkohol, kouření, drogy, syndrom CAN

8. ročník

- realizace programu aktivní formou (brainstorming, diskuse, hraní rolí, rozhovor, empatie, kreslení...)
- posilování činnosti jednotlivce i práce ve skupině
- využití metody kritického myšlení
- upevňování vztahů v komunitě vrstevníků
- rozvoj schopností přijímat svobodná a odpovědná rozhodnutí
- nácvik efektivní komunikace na základě vlastních prožitků
- nácvik řešení zátěžových situací
- zvýšení schopnosti odolávat nebezpečím, krizím, stresu, zátěžovým situacím (odmítání alkoholu, drog, cigaret, nevhodných způsobů chování)
- přehled životních rizik
- společenské vztahy (vliv reklamy...)
- modelové situace poskytující návody k řešení problémů
- zařazení kompenzačních a relaxačních aktivit sportovních a turistických
- důraz na problémy: negativní vliv party, ovlivnitelnost, drogy, syndrom CAN, sociální chování, (vedení k pracovitosti), sexuální výchova

9. ročník

- mapování již dosažených výsledků osobnostního a sociálního rozvoje a fixace těchto dovedností a postojů
- využívání prvků předchozích programů
- převaha zážitkových aktivit a forem práce
- podpora příznivého klimatu ve třídě
- důraz na problémy: kriminalita mládeže, drogy, alkohol, sexuální výchova, syndrom CAN, netolismus, sexting

C. STRATEGIE A METODY DOSAHOVÁNÍ CÍLŮ,

FORMY REALIZACE MPP

I. PRÁCE PEDAGOGICKÉHO SBORU A VEDENÍ ŠKOLY

1. Oblasti přímé práce pedagogů

Pedagogové se scházejí na pravidelných poradách. V případě potřeby se řeší i témata, která souvisí s RCH žáků. Pokud je to nutné, svolá se speciální porada, kde se RCH řeší. Třídní učitelé řeší projevy RCH se svými žáky. Pomáhá jim metodická prevence a výchovná poradkyně. Pokud je potřeba, konají se výchovné komise a jedná se s rodiči zainteresovaných žáků. Učitelé si navzájem pomáhají a spolupracují.

Přílohou školního řádu je sankční řád. Za jednotlivé prohřešky jsou jasné vymezené sankce.

2. Plán vzdělávání ŠMP a dalších pedagogických pracovníků v oblasti prevence RCH

Název a odborné zaměření vzdělávání	Počet hodin	Datum konání	Realizátor – organizace, odborník	Počet (ev. Jména či zařazení) školených pedagogů
Studium k výkonu specializované činnosti pro školní metodiky prevence	250	Září 2018 – červen 2020	Vzdělávací institut Středočeského kraje	1 ŠMP Mgr. Nikola Grbavčicová
Inkluze a práce asistenta pedagoga	8	30. 9. 2019	Mgr. Karel Bárta	Celý pedagogický sbor
Třídnické hodiny	48	Červen 2019 – říjen 2019	Magdaléna, o.p.s.	1 Bc. Daniela Havláková
Aplikované právo ve škole	8	7. 2. 2020	Mgr. Michaela Veselá	Celý pedagogický sbor

Další individuální školení viz nabídka pro školní rok 2019/2020 od VISK či nabídky, které doporučuje oblastní metodik prevence Mgr. David Edr.

Koordinuje a podrobné informace zajišťuje ŠMP a vedení školy.

3. Způsob spolupráce s ostatními pedagogy

Informace z různých školení předává školený pedagog na poradách. Důležité informace jsou vyvěšeny na nástěnce ve sborovně školy. Metodik prevence se schází s pedagogy dle dohody a podle potřeby.

Členem preventivního týmu je ŠMP Mgr. Nikola Grbavčicová, VP Mgr. Kateřina Doktorová a VP Mgr. Veronika Ludvíková. Společně se radí a domlouvají některé aktivity. Na aktivitách se podílejí i ostatní učitelé.

II. SPOLUPRÁCE ŠKOLY S RODIČI

1. Způsoby seznámení rodičů s činností ŠMP, možnostmi spolupráce, seznámení s MPP, další aktivity podporující spolupráci školy s rodiči

Jméno ŠMP je uvedeno na webových stránkách školy, taktéž kontakty. Konzultační hodiny jsou rodičům uzpůsobeny dle jejich možností. Stačí kontaktovat ŠMP telefonicky, emailem nebo před DM software a dohodnout si schůzku.

Název aktivity	Datum konání	Realizátor, přednášející
Třídní schůzky	26. 11. 2019	třídní učitelé
Třídní schůzky	21. 04. 2020	třídní učitelé

III. PROGRAM PREVENTIVNÍCH AKTIVIT PRO ŽÁKY ŠKOLY

1. Způsob seznámení žáků s činností ŠMP, možnostmi pomoci a MPP

ŠMP se počátkem školního roku představí v jednotlivých třídách. Ujistí žáky, že mohou ŠMP v případě potřeby kdykoliv kontaktovat. Také jim připomene možnost svěřit se do schránky důvěry. Vysvětlí, kdy a jak je v rámci školy i mimo ni, schopen intervenovat v případě výskytu různých forem rizikového chování.

2. Specifická všeobecná prevence pro žáky ve výuce, která je součástí ŠVP

1. ročník

Vyučovaný předmět	Preventivní aktivita a její zaměření, způsob jejího vedení (např. předávání informací, prožitková aktivita,...)	Učitel
Prvouka	Naše škola – orientace ve škole, správné chování ve třídě, na chodbě, v jídelně, na zahradě školy, činnosti ve škole. Pozor na cestě do školy – dopravní výchova, bezpečná cesta do školy, riziková místa a situace. Já a moji spolužáci – soužití se spolužáky, pravidla chování. Moje rodina – příbuzenské vztahy, život v rodině, rodinná pravidla, povolání. Od rána až do noci – činnosti během dne, zdravý životní styl. Nakupujeme v obchodě – v jakých obchodech nakupujeme, finanční gramotnost. Třídíme odpad – ekologická výchova. ak se zachováš – chování v mimořádných situacích, důležitá telefonní čísla, prevence. Cestování – dopravní prostředky, bezpečnost, multikulturní výchova.	Kateřina Schreiberová
TV	Bezpečnost při hodinách TV, význam pohybu, příprava organismu před činností. Základní povely a pokyny. Hygiena při TV (vhodné oblečení, obutí) - bezpečnost při pohybových hrách. První pomoc při drobných poraněních, přivolání pomoci. Činnosti podporující pohybové učení – kolektivní hry zaměřené na smluvené signály.	Kateřina Schreiberová
Pracovní činnosti	Příprava jednoduchých zdravých ovocných/zeleninových salátů. Rostliny – jedovaté, alergenní, halucinogenní (drogy).	Kateřina Schreiberová

2. ročník

Vyučovaný předmět	Preventivní aktivita a její zaměření, způsob jejího vedení (např. předávání informací, prožitková aktivita,...)	Učitel
Prvouka	Bezpečná cesta do školy, riziková místa a situace, důležitá telefonní čísla. Bezpečné chování v silničním provozu. Chování lidí – vlastnosti, pravidla slušného chování, ohleduplnost, rizikové chování. Život v rodině, vztahy v rodině, povolání rodičů, volný čas Ochrana přírody. Stromy na jaře. Zahrada na jaře Péče o zdraví – denní režim, správná výživa, pitný režim. Nemoc, úraz, první pomoc Osobní bezpečí – přivolání pomoci v případě ohrožení, mimořádné události a rizika.	Mgr. Petra Jirmusová
Český jazyk	Komunikační pravidla – mimika, gesta (neverbální komunikace) Základní komunikační pravidla – pozdrav, oslovení, omluva, prosba, vzkaz Čtení – čtení s porozuměním. Chování lidí – vlastnosti, pravidla slušného chování, ohleduplnost, rizikové chování Vytváříme si vlastní názor Metoda pětílístek – dramatizace. Jak to vidím já. Literární výchova – zážitkové čtení – Plynulé čtení, práce s textem. Eda a jeho pocity.	Mgr. Petra Jirmusová
PČ, VV, TV, HV	Poučení o bezpečnosti v hodinách.	Mgr. Petra Jirmusová

3. ročník

Vyučovaný předmět	Preventivní aktivita a její zaměření, způsob jejího vedení (např. předávání informací, prožitková aktivita,...)	Učitel
Český jazyk	Základní komunikační pravidla – pozdrav, oslovení, omluva, prosba, vzkaz.	Markéta Petrová
Prvouka	Bezpečná cesta do školy – dopravní značky, co potřebuje znát chodec a cyklista, riziková místa a situace, důležitá telefonní čísla, dopravní značky. Chování lidí – vlastnosti, pravidla slušného chování, ohleduplnost, rizikové chování. Rizika v přírodě – spojená s ročními obdobími a sezónními činnostmi. Mimořádné události. Péče o zdraví - zdravý životní styl, správná výživa, pitný režim, vhodná skladba stravy, nemoc a úraz, první pomoc, nemoci přenosné a nepřenositelné. Návykové látky a zdraví, hrací automaty a počítače, závislost, nebezpečí komunikace prostřednictvím médií. Osobní bezpečí – krizové situace, označování nebezpečných látek. Bezpečné chování v silničním provozu, dopravní značky. Přivolání pomoci v případě ohrožení, čísla tísňového volání. Mimořádné události a rizika ohrožení.	Markéta Petrová
Pracovní činnosti	Základní hygienické návyky, organizace a bezpečnost práce. Pěstičské práce – rostliny jedovaté, rostliny drogy, alergie.	Markéta Petrová

Tělesná výchova	Bezpečnost a hygiena při TV. První pomoc při drobných poraněních, přivolání první pomoci. Zásady jednání a chování (fair play).	Markéta Petrová
-----------------	---	-----------------

4. ročník

Vyučovaný předmět	Preventivní aktivita a její zaměření, způsob jejího vedení (např. předávání informací, prožitková aktivita,...)	Učitel
Pracovní činnosti	Pravidla správného stolování. Nákup a skladování potravin. Jednoduchá úprava stolu.	Mgr. Štěpánka Beranová
Vlastivěda	Česká republika – demokratický stát – demokracie, vláda a parlament, ústava, zákony. Členění České republiky a její řízení – vláda, ministerstva, úřady státní správy. Půda a zemědělství – využití půdy, její složení a úrodnost. Regionální památky – péče o památky, lidé a obory zkoumající minulost. Soužití lidí – mezilidské vztahy, komunikace, principy demokracie, firmy, zájmové spolky, politické strany, církve, pomoc nemocným a sociálně slabším. Lidé kolem nás – moje rodina – rodina, rovnoprávné postavení muže a ženy, práva dětí, rodinné tradice. Já a ti druzí – mezilidské vztahy, komunikace, šikana, složité životní situace. Jak být slušným člověkem – pravidla, společenské normy a zákony.	Mgr. Štěpánka Beranová
Přírodověda	Ochrana životního prostředí. Naši mazlíčci a jejich chov – zodpovědnost a vhodné podmínky pro chov domácích mazlíčků. Ochrana přírody – chráněné rostliny, živočichové třídění odpadu. Člověk jako ochránce i kazisvět – jak člověk svou činností mění životní podmínky živočichů a rostlin. Ničení lesů, důsledky intenzivního zemědělství, těžba nerostných surovin. Ochrana přírody. Člověk a zdraví – zásady zdravého životního stylu. Osobní bezpečí, krizové situace: označování nebezpečných látek, dopravní značky, předcházení rizikovým situacím v dopravě a v dopravních prostředcích, přivolání první pomoci v případě ohrožení fyzického a duševního zdraví, čísla tísňového volání, správný způsob volání na tísňovou linku. Mimořádné události a rizika ohrožení s nimi spojená: postup v případě ohrožení, požáry a prevence vzniku požárů, integrovaný záchranný systém.	Mgr. Štěpánka Beranová
Anglický jazyk	Potřeba komunikace s lidmi z různých zemí. Objevování významu užívání cizího jazyka jako nástroje dorozumění. Kritické vnímání mediálních sdělení. Poznávání zvyků, tradic a života dětí z jiných zemí.	Lucie Honzáková

Tělesná výchova	Činnosti ovlivňující zdraví, bezpečnost při hodinách tělesné výchovy, hygiena při hodinách tělesné výchovy, význam pohybu. Plavecký kurz – bezpečný pohyb a chování i v méně známých prostorech (bazén). Činnosti ovlivňující zdraví – různé funkce pohybu ve zdravém životním stylu, vhodné a nevhodné prostředí pro TV a sport, vhodné a nevhodné pohybové aktivity, škodlivý vliv kouření, pití alkoholu a používání drog na zdraví a pohybovou výkonnost, ošetření větších poranění, přivolání lékaře. Cvičení v přírodě – ekologické chování při TV a sportu.	Mgr. Štěpánka Beranová
-----------------	--	------------------------

5. ročník

Vyučovaný předmět	Preventivní aktivita a její zaměření, způsob jejího vedení (např. předávání informací, prožitková aktivita,...)	Učitel
Vlastivěda	Občanská společnost a škola. Občanská společnost a stát - respektování a ochrana našich tradic, ochrana kulturního a historického dědictví, principy demokracie, formy participace v politickém životě a v ochraně životního prostředí, objevování Evropy a světa, vztah člověka k přírodě, kulturní difference, komunikace mezi lidmi.	Lucie Honzáková
Anglický jazyk	Potřeba komunikace s lidmi z různých zemí. Objevování významu užívání cizího jazyka jako nástroje dorozumění. Kritické vnímání mediálních sdělení. Poznávání zvyků, tradic a života dětí z jiných zemí.	Lucie Honzáková
Hudební výchova	Poznávání hudby a tance rozmanitých kultur. Vnímání, interpretace a kritické hodnocení děl umělecké i běžné mediální produkce. Vnímání mezilidských vztahů a chápání umění jako prostředku komunikace. Rozvíjení vztahu k evropské a světové kultuře, respektování svébytnosti národních a regionálních kultur.	Lucie Honzáková
Tělesná výchova	Činnosti ovlivňující zdraví, bezpečnost při hodinách tělesné výchovy, hygiena při hodinách tělesné výchovy, význam pohybu. Plavecký kurz – bezpečný pohyb a chování i v méně známých prostorech (bazén). Činnosti ovlivňující zdraví – různé funkce pohybu ve zdravém životním stylu, vhodné a nevhodné prostředí pro TV a sport, vhodné a nevhodné pohybové aktivity, škodlivý vliv kouření, pití alkoholu a používání drog na zdraví a pohybovou výkonnost, ošetření větších poranění, přivolání lékaře. Cvičení v přírodě – ekologické chování při TV a sportu.	Mgr. Kateřina Doktorová
INFO	Email, sociální sítě - komunikace, pravidla (neseme zodpovědnost za dané sdělení!). Kyberšikana. Kritické myšlení nad obsahy sdělení z internetu a soc. sítí - rozlišení skutečností a fikcí. Prezentace, pozvánky - autorský zákon. Možnost zneužití výpočetní techniky - síla hesla, chránění soukromí.	Mgr. Edita Petrásková

Matematika	Složené slovní úlohy s využitím závorek – (EV - vztah člověka k prostředí, náš životní styl – spotřeba věcí, množství odpadu ve spojení s „o x více, méně“). Řešení úloh s úsudkem – (OSV - rozvoj schopností poznávání (cvičení dovednosti zapamatování, řešení problémů), kreativita (cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity – skupinová práce žáků).	Bc. Šárka Horáková
Výtvarná výchova	Kresba, malba – (OSV – kreativita, rozvoj kreativity, pružnosti, nápadů, originality). Objemové výtvarné vyjádření – (VMEGS - lidová slovesnost, zvyky a tradice národů Evropy). Komunikace o výtvarném zobrazení – (MeV - dětská ilustrace, animovaná tvorba pro děti).	Bc. Šárka Horáková
Pracovní činnosti	Vlastnosti materiálu – (EV - vztah člověka k prostředí, životní styl, spotřeba energie, odpady, způsoby jednání a vlivy na prostředí, prostředí a zdraví, rozmanitost vlivů prostředí na zdraví, možnosti a způsoby ochrany zdraví). Lidové zvyky, tradice, řemesla – (MuV - lidské vztahy, udržování tolerantních vztahů, rozvíjení spolupráce s jinými lidmi, poznávání zvyků jiných etnik). Příprava pokrmů – (EV - zdravý životní styl, zdroje výživy).	Bc. Šárka Horáková
Český jazyk	Princip slušného chování, lidské vztahy. Sociální rozvoj mezilidské vztahy, komunikace, dialog. Vnímání mediálního sdělení (hledání rozdílu mezi informativním a zábavním sdělením). Multikulturalita – odlišné kultury (v literatuře). Občanská společnost a škola - uplatňování demokratických principů. Morální rozvoj hodnoty, postoje, praktická etika. Evropa a svět nás zajímá - život dětí v jiných zemích.	Mgr. Veronika Ludvíková

6. ročník

Vyučovaný předmět	Preventivní aktivita a její zaměření, způsob jejího vedení (např. předávání informací, prožitková aktivita,...)	Učitel
Český jazyk	Morální rozvoj – hodnoty, postoje, praktická etika (odpovědnost za napsané, respektování osobnosti a identity lidí). Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení (kritický přístup k různým druhům mediálních sdělení, informativní a společensky významné prvky sdělení). Občanská společnost a škola (uplatňování demokratických principů v životě školy). Evropa a svět nás zajímá (život dětí v jiných zemích, zvyky a tradice národů Evropy v četbě).	Bc. Štěpánka Krejčíková
Anglický jazyk	Vedení dialogu, komunikace v různých situacích. Multikulturalita (význam užívání cizího jazyka jako nástroje dorozumění a celoživotního vzdělávání). Vnímání mediálních sdělení.	Bc. Štěpánka Krejčíková

Informatika	Seznámení se základními pravidly chování na internetu a sociálních sítí. Prevence kyberšikany. Dodržování zákonů o duševním vlastnictví.	Bc. Štěpánka Krejčíková
Matematika	Rozvoj schopností poznávání, osobnostní a sociální rozvoj, kreativita. Řešení problémů a rozhodovací dovednosti. Práce v týmu.	Ing. Milan Leman
Fyzika	Rozvoj schopností poznávání, osobnostní a sociální rozvoj, kreativita. Vztah člověka k prostředí, práce v týmu. Vnímání sdělení a reality.	Ing. Milan Leman
Dějepis	Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování – demokracie jako protiváha diktatury a anarchie; principy demokracie a základní kategorie fungování demokracie.	Bc. Daniela Havláková
Zeměpis	Ochrana přírody – látky znečišťující vodu, půdu, ovzduší. Otázka národnostních menšin. Rasová a náboženská tolerance.	Bc. Daniela Havláková
Přírodopis	Preventivní způsoby chování při výskytu přenosných a civilizačních chorob. Problémy a ochrana životního prostředí. Ochrana přírody.	Bc. Daniela Havláková
Výchova k občanství a ke zdraví	Práva a povinnosti žáků, význam a činnosti žákovské samosprávy, společná pravidla a normy. Poznávání lidí, mezilidské vztahy komunikace. Občanská společnost a škola (demokratická atmosféra, demokratické vztahy ve škole a v každodenním životě). Prostředky masové komunikace, masmédia. Přírozené a sociální rozdíly mezi lidmi, rovnost a nerovnost, rovné postavení mužů a žen, lidská solidarita, pomoc lidem v nouzi. Konflikty v mezilidských vztazích, problémy lidské nesnášlivosti. Morálka a mravnost, svoboda a vzájemná závislost, pravidla chování. Zásady zdravého stravování, pitný režim, vliv životních podmínek a způsobu stravování na zdraví, poruchy příjmu potravy. Zásady osobní, intimní a duševní hygieny. Základní cesty přenosu chorob, nákaza, jejich prevence; nákazy respirační, přenosné potravou, získané v přírodě, přenosné krví a sexuálním kontaktem. Prevence kardiovaskulárních a metabolických onemocnění, preventivní a léčebná péče; základy první pomoci.	Mgr. Nikola Grbavčicová
Hudební výchova	Poznávání hudby a tance rozmanitých kultur – společné a odlišné prvky. Společné a rozdílné prvky naší a zahraniční hudby.	Mgr. Veronika Ludvíková
Tělesná výchova	Správná životospráva, péče o zdraví, první pomoc. Seberegulace a sebeorganizace. Lidské aktivity a problémy životního prostředí (ochrana přírody při masových sportovních akcích).	Bc. Štěpánka Krejčíková (dívky) Mgr. Nikola Grbavčicová (chlapci)

Výtvarná výchova	Rozvíjení smyslové citlivosti – (OSV – kreativita, podpora individuality). Smyslové účinky vizuálně obrazných vyjádření – (MeV - inzerce, reklama). Vyjádření vlastních děl i děl výtvarného umění - historické, sociální a kulturní souvislosti.	Bc. Šárka Horáková
Pracovní činnosti	Práce s technickými materiály – (OSV - osobnostní rozvoj kreativita, rozvoj schopností poznávání). Design a konstruování – (OSV - osobnostní rozvoj kreativita, rozvoj schopností poznávání). Pěstitelské práce, chovatelství – (EV - základní podmínky života). Provoz a údržba domácnosti – (OSV - komunikace, spolupráce, EV – odpady).	Bc. Šárka Horáková

7. ročník

Vyučovaný předmět	Preventivní aktivita a její zaměření, způsob jejího vedení (např. předávání informací, prožitková aktivita,...)	Učitel
Český jazyk	Morální rozvoj – hodnoty, postoje, praktická etika (odpovědnost za napsané, respektování osobnosti a identity lidí). Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení (kritický přístup k různým druhům mediálních sdělení, informativní a společensky významné prvky sdělení). Občanská společnost a škola (uplatňování demokratických principů v životě školy). Evropa a svět nás zajímá (život dětí v jiných zemích, zvyky a tradice národů Evropy v četbě).	Bc. Štěpánka Krejčíková
Anglický jazyk, Anglická konverzace (PVP)	Vedení dialogu, komunikace v různých situacích. Multikulturalita (význam užívání cizího jazyka jako nástroje dorozumění a celoživotního vzdělávání). Vnímání mediálních sdělení.	Bc. Štěpánka Krejčíková
Německý jazyk	Volný čas, domov, škola. Význam užívání cizího jazyka, Evropa a svět nás zajímá.	Mgr. Vendula Tichá Chromá
Matematika	Rozvoj schopností poznávání, osobnostní a sociální rozvoj, kreativita. Řešení problémů a rozhodovací dovednosti. Práce v týmu.	Ing. Milan Leman
Fyzika	Rozvoj schopností poznávání, osobnostní a sociální rozvoj, kreativita. Vztah člověka k prostředí, práce v týmu. Vnímání sdělení a reality.	Ing. Milan Leman

Dějepis	Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování – demokracie jako protiváha diktatury a anarchie; principy demokracie a základní kategorie fungování demokracie.	Bc. Daniela Havláková
Zeměpis	Otázka národnostních menšin. Rasová a náboženská tolerance. Ochrana přírody.	Bc. Daniela Havláková
Přírodopis	Preventivní způsoby chování při styku se zvířaty. Prevence při výskytu přenosných chorob. Problémy životního prostředí. Ochrana přírody.	Bc. Daniela Havláková
Vedení domácnosti (PVP)	Podpora zdravého životního stylu. Sestavování jídelníčku dle zásad zdravé výživy. Hygiena a bezpečnost při přípravě jídla. Správné nakládání s odpady, spotřeba energie. Dodržování pravidel slušného chování. Důležitost rodiny a péče o dítě. Vzájemná spolupráce mezi lidmi. Správné hospodaření s financemi. Multikulturní výchova – kuchyně z celého světa.	Lucie Honzáková
Výchova k občanství a ke zdraví	Osobnostní rozvoj sebepoznání a sebepojetí, seberegulace a sebeorganizace, psychohygiena v sociální dovednosti pro zvládání stresu, hledání pomoci při problémech. Morální rozvoj - hodnoty, postoje, praktická etika. Systém osobních hodnot - sebehodnocení, sebekritika, stereotypy v posuzování druhých lidí. Vztahy mezi lidmi a formy soužití - vztahy ve dvojici, kamarádství, přátelství, láska, partnerské vztahy, manželství a rodičovství. Podpora zdravého životního stylu. Mezilidské vztahy, komunikace a kooperace.	Mgr. Nikola Grbavčicová
Tělesná výchova	Správná životospráva, péče o zdraví, první pomoc. Seberegulace a sebeorganizace. Lidské aktivity a problémy životního prostředí (ochrana přírody při masových sportovních akcích).	Bc. Štěpánka Krejčíková (dívky) Mgr. Nikola Grbavčicová (chlapci)
Výtvarná výchova	Rozvíjení smyslové citlivosti – (OSV – kreativita, podpora individuality). Smyslové účinky vizuálně obrazných vyjádření – (MeV - inzerce, reklama). Vyjádření vlastních děl i děl výtvarného umění - historické, sociální a kulturní souvislosti.	Bc. Šárka Horáková
Pracovní činnosti	Práce s technickými materiály – (OSV - osobnostní rozvoj kreativita, rozvoj schopností poznávání). Design a konstruování – (OSV - osobnostní rozvoj kreativita, rozvoj schopností poznávání). Pěstitelské práce, chovatelství – (EV - základní podmínky života). Provoz a údržba domácnosti – (OSV - komunikace, spolupráce, EV – odpady).	Bc. Šárka Horáková
Dílny (PVP)	Rozvoj schopností, kreativita, vztah člověka k prostředí, práce v týmu.	Ing. Milan Leman

Hudební výchova	Poznávání hudby a tance rozmanitých kultur – společné a odlišné prvky. Společné a rozdílné prvky naší a zahraniční hudby.	Mgr. Veronika Ludvíková
-----------------	--	-------------------------

8. ročník

Vyučovaný předmět	Preventivní aktivita a její zaměření, způsob jejího vedení (např. předávání informací, prožitková aktivita,...)	Učitel
Český jazyk	Občanská společnost a škola - uplatňování demokratických principů v životě školy. Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení (kritický přístup k různým druhům mediálních sdělení). Evropa a svět nás zajímá (život dětí v jiných zemích, zvyky a tradice národů). Morální rozvoj hodnoty, postoje, praktická etika (postoj a hodnoty v chování lidí).	Mgr. Nikola Grbavčicová
Chemie	Nebezpečnost chemických látek – manipulace, skladování, likvidace (ochrana životního prostředí). Zneužití návykových látek. Složení potravin. Správná životospráva (obsah bílkovin, tuků, sacharidů, minerálů, vitamínů). Vliv chemie na znečištění živ. prostředí i její podíl na ochraně živ. prostředí. Rozvoj spolupráce a asertivity (laboratorní a skupinová práce)	Mgr. Edita Petrásková
Matematika	Rozvoj logického myšlení: samostatné uvažování, rozvoj sebevědomí. Práce s chybou - uvědomění si, že nikdo není dokonalý. Různé varianty řešení úloh - problémy lze řešit více způsoby a všechny mohou být správné. Postupné řešení úloh - komplexní přístup k problémům. Rýsování - vizualizace problémů.	Mgr. Edita Petrásková
Anglický jazyk	Potřeba komunikace s lidmi z různých zemí. Objevování významu užívání cizího jazyka jako nástroje dorozumění. Kritické vnímání mediálních sdělení. Poznávání zvyků, tradic a života dětí z jiných zemí. Poznávání reálií anglicky mluvících zemí – státní symboly, demokratické tradice.	Lucie Honzáková
Anglická konverzace (PVP)	Vedení dialogu, komunikace v různých situacích. Multikulturalita (význam užívání cizího jazyka jako nástroje dorozumění a celoživotního vzdělávání). Vnímání mediálních sdělení.	Bc. Štěpánka Krejčíková
Německý jazyk	Povolání. Zdraví. Cestování, jídlo. Význam užívání cizího jazyka, Evropa a svět nás zajímá.	Mgr. Vendula Tichá Chromá
Fyzika	Rozvoj schopností poznávání, osobnostní a sociální rozvoj, kreativita. Vztah člověka k prostředí, práce v týmu. Vnímání sdělení a reality.	Ing. Milan Leman

Dějepis	Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování – demokracie jako protiváha diktatury a anarchie; principy demokracie a základní kategorie fungování demokracie. Občan, občanská společnost a stát. Etnický původ, rovnocennost etnických skupin, kořeny civilizací, osobní a společenská identita.	Bc. Daniela Havláková
Zeměpis	Principy demokracie.	Bc. Daniela Havláková
Přírodopis	Vztah člověka k prostředí. Prostředí a zdravý životní styl. Preventivní způsoby chování při výskytu přenosných a civilizačních chorob. Problémy životního prostředí.	Bc. Daniela Havláková
Dílno (PVP)	Rozvoj schopností, kreativita, vztah člověka k prostředí, práce v týmu.	Ing. Milan Leman
Výchova k občanství a ke zdraví	Principy demokracie. Princip solidárního smíru a solidarity (otázka lidských práv), etnický původ (odlišnosti lidí a jejich vzájemná rovnost). Základní lidská práva, práva dítěte, úprava lidských práv, poškozování lidských práv, diskriminace, šikana. Protiprávní jednání - pojem protiprávního jednání, trestní postižitelnosti, postihy protiprávního jednání, korupce. Právo v každodenním životě - člověk v právních vztazích, důležité právní vztahy a závazky z nich vyplývající, základní práva spotřebitele. Kompenzační, relaxační a regenerační techniky k posilování duševní odolnosti. Auto-destruktivní závislosti - psychická onemocnění, násilí mířené proti sobě samému, rizikové chování (alkohol, aktivní a pasivní kouření, zbraně, nebezpečné látky a předměty, nebezpečný internet). Násilné chování, těžké životní situace a jejich zvládání, doping ve sportu. Skryté formy a stupně individuálního násilí a zneužívání, sexuální kriminalita, kriminalita mládeže. Bezpečné chování a komunikace - bezpečný pohyb v rizikovém prostředí, nebezpečí komunikace prostřednictvím elektronických médií, sebeochrana a vzájemná pomoc v rizikových situacích a v situacích ohrožení. Dodržování pravidel bezpečnosti a ochrany zdraví – rizika silniční a železniční dopravy, vztahy mezi účastníky silničního provozu včetně zvládání agresivity. Postup v případě dopravní nehody (tísňová volání, zajištění bezpečnosti). Manipulativní reklama a informace - reklamní vlivy, působení sekt. Ochrana člověka za mimořádných událostí - klasifikace mimořádných událostí, základní úkoly ochrany obyvatelstva – varovný signál a jiné způsoby varování, evakuace, činnost po mimořádné události, prevence vzniku mimořádných událostí.	Mgr. Nikola Grbavčicová

Vedení domácnosti (PVP)	Podpora zdravého životního stylu. Sestavování jídelníčku dle zásad zdravé výživy. Hygiena a bezpečnost při přípravě jídla. Správné nakládání s odpady, spotřeba energie. Dodržování pravidel slušného chování. Důležitost rodiny a péče o dítě. Vzájemná spolupráce mezi lidmi. Správné hospodaření s financemi. Multikulturní výchova – kuchyně z celého světa.	Lucie Honzáková
Tělesná výchova	Správná životospráva, péče o zdraví, první pomoc. Seberegulace a sebeorganizace. Lidské aktivity a problémy životního prostředí (ochrana přírody při masových sportovních akcích).	Mgr. Kateřina Doktorová
Výtvarná výchova	Rozvíjení smyslové citlivosti – (OSV – kreativita, podpora individuality). Smyslové účinky vizuálně obrazných vyjádření – (MeV - inzerce, reklama). Vyjádření vlastních děl i děl výtvarného umění - historické, sociální a kulturní souvislosti.	Bc. Šárka Horáková
Pracovní činnosti	Práce s technickými materiály – (OSV - osobnostní rozvoj kreativita, rozvoj schopností poznávání). Design a konstruování – (OSV - osobnostní rozvoj kreativita, rozvoj schopností poznávání). Pěstelské práce, chovatelství – (EV - základní podmínky života). Provoz a údržba domácnosti – (OSV - komunikace, spolupráce, EV – odpady).	Bc. Šárka Horáková
Hudební výchova	Poznávání hudby a tance rozmanitých kultur – společné a odlišné prvky. Společné a rozdílné prvky naší a zahraniční hudby. Vyjadřuje svůj názor a akceptuje názor jiný.	Mgr. Veronika Ludvíková

9. ročník

Vyučovaný předmět	Preventivní aktivita a její zaměření, způsob jejího vedení (např. předávání informací, prožitková aktivita,...)	Učitel
Český jazyk	Občanská společnost a škola - uplatňování demokratických principů v životě školy. Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení (kritický přístup k různým druhům mediálních sdělení). Evropa a svět nás zajímá (život dětí v jiných zemích, zvyky a tradice národů). Morální rozvoj hodnoty, postoje, praktická etika (postoj a hodnoty v chování lidí).	Mgr. Nikola Grbavčicová
Matematika	Rozvoj logického myšlení: samostatné uvažování, rozvoj sebevědomí. Práce s chybou - uvědomění si, že nikdo není dokonalý. Různé varianty řešení úloh - problémy lze řešit více způsoby a všechny mohou být správné. Postupné řešení úloh - komplexní přístup k problémům. Rýsování - vizualizace problémů.	Mgr. Edita Petrásková

Anglický jazyk	Vedení dialogu, komunikace v různých situacích. Multikulturalita (význam užívání cizího jazyka jako nástroje dorozumění a celoživotního vzdělávání). Vnímání mediálních sdělení.	Bc. Štěpánka Krejčíková
Anglická konverzace (PVP)	Vedení dialogu, komunikace v různých situacích. Multikulturalita (význam užívání cizího jazyka jako nástroje dorozumění a celoživotního vzdělávání). Vnímání mediálních sdělení.	Bc. Štěpánka Krejčíková
Německý jazyk	Lidské tělo. Dopravní prostředky. Obec a orientace ve městě. Realie příslušných zemí, Evropa a svět nás zajímá. Význam užívání cizího jazyka.	Mgr. Vendula Tichá Chromá
Chemie	Nebezpečnost chemických látek – manipulace, skladování, likvidace (ochrana životního prostředí). Zneužití návykových látek. Složení potravin. Správná životospráva (obsah bílkovin, tuků, sacharidů, minerálů, vitamínů). Vliv chemie na znečištění živ. prostředí i její podíl na ochraně živ. prostředí. Rozvoj spolupráce a asertivity (laboratorní a skupinová práce)	Mgr. Edita Petrásková
Fyzika	Rozvoj schopností poznávání, osobnostní a sociální rozvoj, kreativita. Vztah člověka k prostředí, práce v týmu. Vnímání sdělení a reality.	Ing. Milan Leman
Dějepis	Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování – demokracie jako protíváha diktatury a anarchie; principy demokracie a základní kategorie fungování demokracie. Občan, občanská společnost a stát. Kulturní difference – základní problémy sociokulturních rozdílů v České republice. Fungování a vliv médií ve společnosti. Jsme Evropané – co Evropu spojuje a rozděluje.	Bc. Daniela Havláková
Zeměpis	Principy demokracie. Rasová diskriminace, apartheid, genocida.	Bc. Daniela Havláková
Přírodopis	Problémy životního prostředí. Ochrana přírody.	Bc. Daniela Havláková
Dílny (PVP)	Rozvoj schopností, kreativita, vztah člověka k prostředí, práce v týmu.	Ing. Milan Leman

Výchova k občanství a ke zdraví	Lidské aktivity a problémy životního prostředí (dlouhodobé programy zaměřené k růstu ekologického vědomí veřejnosti). Kulturní difference, lidské vztahy, multikulturalita. Významné globální problémy včetně válek a terorismu, možnosti jejich řešení. Vliv médií na společnost. Sociální rozvoj - mezilidské vztahy (chování podporující dobré vztahy). Sexuální dospívání a reprodukční zdraví - zdraví reprodukční soustavy, sexualita jako součást formování osobnosti, zdrženlivost, promiskuita, problémy těhotenství, rodičovství mladistvých, poruchy pohlavní identity. Rizika ohrožující zdraví a jejich prevence. Auto-destruktivní závislosti - rizikové chování.	Mgr. Nikola Grbavčicová
Vedení domácnosti (PVP)	Podpora zdravého životního stylu. Sestavování jídelníčku dle zásad zdravé výživy. Hygiena a bezpečnost při přípravě jídla. Správné nakládání s odpady, spotřeba energie. Dodržování pravidel slušného chování. Důležitost rodiny a péče o dítě. Vzájemná spolupráce mezi lidmi. Správné hospodaření s financemi. Multikulturní výchova – kuchyně z celého světa.	Lucie Honzáková
Tělesná výchova	Správná životospráva, péče o zdraví, první pomoc. Seberegulace a sebeorganizace. Lidské aktivity a problémy životního prostředí (ochrana přírody při masových sportovních akcích).	Mgr. Kateřina Doktorová
Výtvarná výchova	Rozvíjení smyslové citlivosti – (OSV – kreativita, podpora individuality). Smyslové účinky vizuálně obrazných vyjádření – (MeV - inzerce, reklama). Vyjádření vlastních děl i děl výtvarného umění - historické, sociální a kulturní souvislosti.	Bc. Šárka Horáková
Pracovní činnosti	Osobnostní a sociální výchova - hodnoty, postoje, etika. Vztah člověka k prostředí a společnosti, vnímání sdělení. Práce v týmu, řešení problémů a rozhodovací schopnosti.	Ing. Milan Leman
Hudební výchova	Poznávání hudby a tance rozmanitých kultur – společné a odlišné prvky. Společné a rozdílné prvky naší a zahraniční hudby. Vyjadřuje svůj názor a akceptuje názor jiný.	Mgr. Veronika Ludvíková

3. Všeobecná primární prevence a její zaměření, způsob jejího vedení

Všeobecná primární prevence a její zaměření, způsob jejího vedení (např. předávání informací, prožitková aktivita,...)	Realizátor	Zodpovídá
Jak se liška polepšila - projekt navazuje na předchozí příběhy ze zvířecího světa. Tentokrát se jedná o nezbednou lišku, která ze zvědavosti uteče do světa lidí a setká se strážníkem. Liška nedřívě odcizí strážníkovi služební čepici a uteče s ní do školky nebo do školy, kde následně spolu s dětmi strážník vysvětluje, že brát si cizí věci bez dovolení se nedělá. Liška nezná spousty záležitostí a nebezpečí, které mohou v civilizaci vzniknout. A tak jí strážník společně s dětmi naučí a připomene pravidla přecházení, proč se musí dávat přednost vozidlům s majákem, reflexní prvky, jízda na kole a ochranné prvky, že si nesmí od nikoho cizího nic vzít, pravidla her na silnici, dětské hřiště a injekční stříkačky. Děti si některé z uvedených věcí vyzkouší. Jako další pomůcka pro výklad byla vytvořena omalovánka, která veškeré nekalosti dětem připomene. Za odměnu si každé z dětí takovou omalovánku odnese. Beseda pro 1. ročník	MP Mělník	Mgr. Nikola Grbavčicová
Vím, kdo mě hlídá - projekt je určen jako seznámení s působností Městské policie Mělník. Jedná se o exkurzi do prostor městské policie, kde je dětem představen kamerový systém, služební vozidlo, výzbroj a výstroj strážníků. Dále je zde provedena beseda se zaměřením na bezpečné chování v různých situacích. Návštěvníci si dále vyzkouší volání na tísňové linky a naučí se popsat pachatele. Exkurze pro 2. ročník.	MP Mělník	Mgr. Nikola Grbavčicová
Šikana - Projekt, který je zaměřen na problematiku šikany. Při této besedě se žáci pokusí vžít do role jak oběti, tak agresora. Součástí je samozřejmě beseda a zkoušení příkladů šikany. Beseda a případné příklady šikany žákům osvětlí právní problematiku šikany a trestnost za její konání. Beseda pro 3. a 4. ročník	MP Mělník	Mgr. Nikola Grbavčicová

Dětský služební průkaz strážníka - Děti mají možnost získat „Dětský služební průkaz“. K získání však musí děti splnit nejprve vědomostní test, který je zaměřen na znalosti dětí v tématické městské policie, dopravní výchovy, atd. Další součástí je fyzický test, při kterém děti předvádějí základní fyzické dovednosti, jako jsou kliky, dřepy, běh, atd. Před samotným testem je provedena s dětmi beseda o práci strážníků MP Mělník. Akce pro 4. ročník	MP Mělník	Mgr. Nikola Grbavčicová
Vandalismus - Projekt je zaměřen na problémy dnešní doby, a to zejména na projevy vandalství, krádeže, požívání alkoholu, kouření atd. Při besedě se tak nejen vysvětlí vznik vandalství, jeho znaky a druhy, příčiny a možné následky takového jednání. Beseda pro 5. ročník	MP Mělník	Mgr. Nikola Grbavčicová
Právní vědomí - Jedná se o besedu zcela zaměřenou na informovanost žáků o právním vědomí. Trestnost a postižitelnost, věková hranice. Trestné činy, přestupky. Role pachatele, svědka, strážníka či policisty. Beseda pro 6. – 9. ročník	MP Mělník	Mgr. Nikola Grbavčicová
Nenechte si ublížit! - Projekt je zaměřen na správné způsoby chování a minimalizaci nebezpečných projevů. Děvčata jsou formou přednášky informována o nebezpečí, která jim hrozí. Dále jsou informována o preventivních opatřeních, jaké mohou použít k minimalizování ohrožení. Další částí této lekce je aktivní účast při základní výuce sebeobrany. Akce pro děvčata 8. a 9. ročníku	MP Mělník	Mgr. Nikola Grbavčicová
Holky, kluci pozor na kyberprostor - Beseda pro žáky zaměřená na prevenci v oblasti rizikové komunikace realizované pomocí internetu a mobilních telefonů. Beseda pro žáky 6. Ročníku Realizace pouze v případě získání finančních prostředků.	VISK	Mgr. Nikola Grbavčicová
Třídní tmeling - ADAPTAČNÍ / HARMONIZAČNÍ KURZ Program je zaměřen na zlepšení či prohloubení vztahů mezi žáky (v případě adaptačních kurzů na vzájemné seznámení) a posílení pozitivní a podporující atmosféry v třídním kolektivu. Program pro nově sloučený 8. ročník.	IVENIO	Mgr. Nikola Grbavčicová, Mgr. Kateřina Doktorová

Další programy pro žáky budou realizovány dle nabídek vzdělávacích institucí během školního roku a dle finančních možností školy.

4. Specifická selektivní (případně indikovaná) prevence pro žáky ve výuce, reagující na individuální situaci ve třídě

RCH, které bude řešeno:	Podle situace během školního roku
Jak byla situace zjištěna:	
Kdo bude situaci řešit – jméno učitele nebo externího odborníka, organizace:	
Kdy bude situace řešena:	
S použitím jakých metod bude intervence vedena:	
Způsob ověření efektivity intervence:	

5. Nespecifická a volnočasová prevence – projektové dny, volnočasové aktivity

Název aktivity, akce, kroužku, projektu	Datum nebo frekvence konání	Vedoucí programu
Zahradní slavnost aneb neformální třídní schůzky Setkání žáků, pedagogů, rodičů a příznivců školy. Hudba, opékání vuřtů, představení kroužků, atd.	4. 9. 2019	Všichni učitelé
Strašidelná škola - strašení ve škole pro rodiče a děti, na závěr v tělocvičně rej strašidel. Akce pro naše žáky a jejich rodiče.	25. 10. 2019	Mgr. Štěpánka Beranová
Výchovný koncert - koncert Beatles v sále restaurace Na Knížecí	22. 11. 2019	TU všech tříd
30 let svobody – promítání dobového filmu pro rodiče; setkání s rodiči žáků	Listopad 2019	Všichni učitelé
Staročeské vánoce + rozsvěcení stromečku	1. 12. 2019	OÁZA
Vánoční dílničky – projektový den pro žáky; sami si vyberou stanoviště, kde v tento den stráví čas	20. 12. 2019	Všichni učitelé
Lyžařský výcvik – kurz pro žáky od 4. – 9. ročníku	Leden 2020	Mgr. Kateřina Doktorová
Tříkrálová sbírka	Leden 2020	Bc. Daniela Havláková
Den otevřených dveří – ukázka běžného vyučovacího dne a zájmových kroužků pro zájemce o studium na naší škole	Březen 2020	Všichni učitelé

Školní ples – neformální setkání s rodiči žáků a jiných příznivců školy a tance	13. 03. 2020	Mgr. Kateřina Doktorová
Vítání jara – jarmark, vynášení Morany, žáci ukázky básniček a písniček	Duben 2020	OÁZA
Škola v přírodě – společná škola v přírodě pro žáky 1. – 8. ročníků	Květen/červen 2020	TU tříd 1. – 8.
Škola naruby – žáci si pro své spolužáky připraví program za každý předmět (stanoviště)	1. 6. 2020	TU všech tříd
Olympijský běh – celorepubliková akce pro všechny žáky	Červen 2020	Všichni učitelé
Poslední zvonění a rozloučení s devátáky - devátáci udělají ostatním poslední zvonění a odpoledne na zahradě se s nimi všichni rozloučíme koncertem a programem pro rodiče; akademie na zahradě	Červen 2020	Všichni učitelé
Pohádková zahrada – žáci 5. – 9. ročníků uspořádají pohádkovou zahradu pro děti z MŠ a žáky 1. – 4. Ročníku naší školy.	Červen 2020	Bc. Daniela Havláková + pomáhající učitelé
Florbalový turnaj – pro žáky 8. – 9. třídy.	Celoročně 1 čtvrtek v měsíci	Mgr. Kateřina Doktorová
Školní parlament	Pondělí 1 x za měsíc	Mgr. Nikola Grbavčicová
Příměstský tábor	Jeden týden v červenci	Mgr. Kateřina Doktorová
Angličtina (1., 2.tř.)	Každé pondělí	Mgr. Petra Jirmusová
	Každý čtvrtek	Bc. Daniela Havláková
Pohybové hry (1.st.)	Každý čtvrtek	Mgr. Kateřina Doktorová
Příprava na přijímací zkoušky z ČJ (8., 9.tř.)	Každé úterý	Mgr. Nikola Grbavčicová
Výtvarný kroužek (1.a 2.st.)	Každé pondělí	Kateřina Schreiberová
Logohrátky (1., 2.tř.)	Každé úterý	Mgr. Štěpánka Beranová
Šikovné ruce (1. – 4.tř.)	Každá středa	Blanka Tučková
Hrátky s matikou (8.tř.)	Každý čtvrtek	Bc. Šárka Horáková
Volejbal (2.st.)	Každé úterý	Bc. Štěpánka Krejčíková
Příprava na přijímací zkoušky z M (8., 9.tř.)	Každý čtvrtek	Mgr. Edita Petrásková
Kroužek keramiky (1.a 2.st.)	Každé pondělí a pátek	Paní Silná

IV. SPOLUPRÁCE S OKOLÍM ŠKOLY.

Organizace	Jméno odborníka	Kontakt (adresa, telefon, e-mail)
MP Mělník	Radka Havelková	Prevence.mpmelnik@seznam.cz , 315635186
OSPOD Mělník	Mgr. Zuzana Linhartová	z.linhartova@melnik.cz , 315 635 404
PPP Mělník	PaedDr. Zuzana Černá	melnik@pppsk.cz , 315623045, 775623045, 774270302
Okresní metodik prevence	Mgr. David Edr, Dis.	melnik@pppsk.cz , 315 623 045

V. POSTUP ŠKOLY PŘI VÝSKYTU A ZNEUŽÍVÁNÍ NÁVYKOVÝCH LÁTEK

Při podezření na výskyt a zneužívání návykových látek se volá PČR, případně rychlá záchranná služba, pokud jedinec ohrožuje sám sebe nebo své okolí.

VI. PROGRAM PROTI ŠIKANOVÁNÍ

Cílem programu je vytvořit ve školském zařízení bezpečné, respektující a spolupracující prostředí, utvářet dobré sociální klima třídy.

Je nutné předcházet všem náznakům násilí a šikanování, projevy neprodleně řešit a každé jeho oběti poskytnout okamžitou pomoc.

Šikanování je mimořádně nebezpečná forma násilí (agrese), která ohrožuje naplňování zásad a cílů vzdělávání ve škole a školském zařízení. V místech jejího výskytu dochází ke ztrátě pocitu bezpečí žáků, který je nezbytný pro harmonický rozvoj osobnosti a efektivní výuku. Na rozdíl od jiných druhů násilí, se kterými se setkáváme ve školním prostředí, je šikana zvlášť zákeřná, protože často zůstává dlouho skrytá. Tak i při relativně malé intenzitě šikany může u jejích obětí docházet k závažným psychickým traumatům s dlouhodobými následky a k postupné deformaci vztahů v kolektivu.

Vzhledem k tomu, že šikana se v zárodečných stádiích více či méně vyskytuje téměř v každé škole či školském zařízení, je potřeba věnovat tomuto jevu zvláštní pozornost. Důraz je třeba klást na budování otevřených, kamarádských a bezpečných vztahů mezi žáky ve třídě (dětmi na rodinné skupině) a samozřejmě i mezi všemi členy společenství školského zařízení.

Je důležité, aby pedagogové uměli rozpoznat a řešit počáteční stadia šikanování. V případě rozvinutí pokročilé šikany je nutná spolupráce zařízení s odborníky ze specializovaných zařízení. Zajištění ochrany dětí před šikanou vyžaduje další vzdělávání

pedagogických pracovníků v oblasti problematiky šikanování, neboť běžné pedagogické postupy selhávají.

1. Vnější charakteristika šikanování

Šikanování je jakékoliv chování, jehož záměrem je ublížit, ohrožit nebo zastrašovat žáka, případně skupinu žáků. Spočívá v cílených a opakovaných fyzických a psychických útocích jedincem nebo skupinou vůči jedinci či skupině žáků, kteří se neumí nebo z nejrůznějších důvodů nedokážou účinně bránit. Zahrnuje jak fyzické útoky např. v podobě bití, vydírání, loupeží, poškozování věcí, tak i útoky slovní v podobě nadávek, pomluv, vyhrožování či ponižování. Šikana se projevuje i v nepřímé podobě jako demonstrativní přehlížení a ignorování žáka či žáků třídní nebo jinou skupinou spolužáků. Cílem takového chování není nic jiného než ponížení, ublížení či týrání. Šikana může nabývat různých forem, např. od zesměšňování, roznášení pomluv, izolování, ponižování a zastrašování přes ničení věcí, krádeže peněz či jídla, nepouštění na toaletu až po bití, sexuální obtěžování a zneužití. Rovněž se může realizovat prostřednictvím elektronické komunikace, jedná se o tzv. kyberšikanu.

Kyberšikana je často chápána jako další z možností, jak někomu ublížit či ho ponížit, a tím pádem pouze rozvíjí běžnou formu psychické šikany. V drtivé většině je obětí kyberšikany i obětí šikany ve třídě a velmi často agresory zná. Je to zneužití ICT (informačních a komunikačních technologií), zejména pak mobilních telefonů a internetu, k takovým činnostem, které mají někoho záměrně ohrožit, ublížit mu. Podobně jako u šikany tváří v tvář se jedná o úmyslné chování, kdy je oběť napadána útočníkem nebo útočníky. Povaha a provedení útoků pak jejich jeho závažnost. Nejčastěji se jedná o hanlivé a urážlivé SMS, MMS, e-maily, zesměšňující videa a obrázky umístěné na webových stránkách a zesměšňování prostřednictvím sociálních sítí (Facebook, Twitter, Lidé.cz, atd.), zneužití identity oběti např. k odesílání posměšných, vulgárních a jiných zpráv.

Znaky šikanování: záměrnost, cílenost, opakování (není podmínkou), nepoměr sil, bezmocnost oběti, nepříjemnost útoku, samoučelnost agrese.

Za šikanování se nepovažuje škádlení a agrese, která nemá znaky šikanování (opakování, záměrnost atd.). O šikanu se rozhodně nejedná, pokud dojde k jednorázovému útoku či zesměšnění, a zvláště v situaci, kdy se potencionální oběť dokáže účinně bránit a síly jsou vyrovnané. V takovém případě jde zřejmě o nevhodné řešení konfliktu. Také je důležité od šikany oddělit vzájemné pošťuchování, škádlení či reciproční útoky. Může se jednat jen o neškodné popichování, přirozené měření sil anebo mezi dívkou a chlapcem o tzv.

namlouvání. Například, když se tzv. „poperou“ dva přibližně stejně silní žáci kvůli dívce, která se jim oběma líbí, nejde o šikanování, protože tu chybí nepoměr sil, kdy oběť se neumí nebo z různých příčin nemůže bránit. Některé děti se také mohou chovat agresivně, aniž by šikanovaly nějakého konkrétního spolužáka, v takovém případě jde spíše o to, že jsou tzv. nevychované.

Kyberšikanou není oprávněná kritika na internetu bez zlého úmyslu, bez nadávek a ponižování. Termínem kyberšikana neoznačujeme vzájemné internetové psychické násilí a ani věcný konflikt (i opakovaný) mezi rovnocennými partnery.

Od kyberšikany je potřeba odlišovat příbuzné fenomény, které jsou často s kyberšikanou provázány nebo se s ní částečně překrývají, nicméně samy o sobě označují jiný typ násilného chování. Patří mezi ně například happy slapping, sexting, hoax, spam, cyberstalking, flaming, phising.

2. Projevy šikanování

Šikanování má ve svých projevech velice různou podobu. Mezi základní formy šikany podle typu agrese – typu nebo prostředku týrání patří:

- fyzická agrese, přímá a nepřímá (fyzické útoky v podobě bití, poškozování věcí, ničení majetku oběti, krádeží, sexuálního obtěžování a zneužívání);
- verbální šikana, přímá a nepřímá – psychická šikana (jde o útoky slovní v podobě nadávek, pomluv, vyhrožování či ponižování, součástí je i kyberšikana, která se děje pomocí informačních a komunikačních technologií);
- smíšená šikana, kombinace psychické a fyzické šikany (násilné a manipulativní příkazy apod.).

Podstatnou vlastností šikany je skrytost. Ta je dána tím, že často odhalení zejména pokročilé šikany brání z rozličných důvodů a pohnutek všichni účastníci vyšetřování včetně oběti. Z tohoto důvodů je důležité umět rozpoznat přímé a nepřímé signály šikany.

Počáteční formy šikany se vyskytují prakticky ve všech školách, školských zařízeních a ve všech věkových skupinách. Jejich přehlížení vede k rozvoji pokročilých forem, které jsou obvykle lépe maskovány, komplikovaněji řešeny a mohou zanechat na oběti, ale nejen na ní, dlouhodobé psychické a fyzické následky.

Je nutné porozumět tomu, že se šikana netýká pouze agresora a oběti, ale prakticky všech členů třídy. K rozvoji pokročilých forem je nutná aktivní či alespoň pasivní účast ostatních spolužáků. Ta může spočívat ve spolupráci s agresorem, jeho podpoře, v tzv.

nicnedělání a typicky také ve strachu ostatních, aby se i oni nestali oběťmi, často právě z důvodu strachu ostatní spolužáci o ubližování, které se děje ve třídě, pedagogy neinformují.

Šikana je jakékoli chování, jehož záměrem je ublížit, ohrozit nebo zastrašovat jiného člověka, případně skupinu lidí. Může mít různé formy a roviny průběhu. Nejčastěji nese prvky psychického nátlaku a fyzického ubližování. Šikana je velmi nebezpečná. Její následky na duševním a tělesném zdraví mohou být vážné a i celoživotní.

3. Odpovědnost školy chránit žáky před šikanou

Škola má jednoznačnou odpovědnost za žáky. V souladu s ustanovením § 29 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, jsou školy a školská zařízení povinny zajišťovat bezpečnost a ochranu zdraví žáků a studentů v průběhu všech vzdělávacích a souvisejících aktivit a současně vytvářet podmínky pro jejich zdravý vývoj a pro předcházení vzniku rizikového chování (sociálně patologických jevů). Z tohoto důvodu pedagogický pracovník šikanování mezi žáky předchází, jeho projevy neprodleně řeší a každé jeho oběti poskytne okamžitou pomoc.

Ohlašovací povinnost při výskytu šikany v následujících případech:

- dojde-li v souvislosti se šikanou k jednání, které by mohlo naplňovat znaky přestupku nebo trestného činu, obrací se ředitelka nebo zástupkyně ředitele na Okresní státní zastupitelství v Mělníku;
- dojde-li k šikaně v průběhu vyučování, s ním souvisejících činností anebo poskytování školských služeb, má učitel povinnost tuto skutečnost oznámit zákonnému zástupci jak žaka, který byl útočníkem, tak žaka, který byl obětí. Tato povinnost vyplývá ze školského zákona (§ 21 odst. 2 školského zákona, dle něhož mají zákonní zástupci dětí a nezletilých žáků právo mj. na informace o průběhu a výsledcích vzdělávání dítěte či žaka a právo vyjadřovat se ke všem rozhodnutím týkajícím se podstatných záležitostí jejich vzdělávání). Skutečnost, že dítě někoho šikanovalo nebo bylo šikanováno, lze chápat jako významnou skutečnost, která v průběhu vzdělávání nastala;
- zařízení ohlašuje orgánu sociálně právní ochrany dětí takové skutečnosti, které nasvědčují tomu, že dítě je v ohrožení buď proto, že ho ohrožuje někdo jiný nebo proto, že se ohrožuje svým chováním samo (viz § 6, 7 a 10 zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů); v případě šikany se jedná o všechny případy, které škola oznámila policejnímu orgánu nebo státnímu zástupci a

dále případy, které výše uvedeným nebyly oznámeny i přesto, že se stalo něco závažného, protože nebyl zákonný důvod.

Z hlediska zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „TZ“), může šikánování žáků naplňovat skutkovou podstatu trestných činů či provinění (dále jen „trestných činů“). Proviněním se rozumí trestný čin spáchaný mladistvým - § 6 zákona č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže):

- vydírání § 175 TZ,
- omezování osobní svobody § 171 TZ,
- zbavení osobní svobody § 170 TZ,
- útisku § 177 TZ,
- těžkého ublížení na zdraví podle § 145,
- ublížení na zdraví §146 TZ, § 146a TZ,
- vraždy § 140 TZ,
- loupeže § 173 TZ,
- krádeže § 205 TZ,
- násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci § 352 TZ,
- poškození cizí věci § 228 TZ,
- znásilnění § 185 TZ,
- kuplířství § 189 TZ,
- pohlavního zneužití § 187 TZ, apod.
- nebezpečné vyhrožování § 353 TZ,
- nebezpečné pronásledování § 354 TZ,
- mučení a jiného nelidského a krutého zacházení § 149 TZ.

Trestné činy ve vztahu ke kyberšikaně

Kyberšikana obdobně jako školní šikana sice není sama o sobě trestným činem ani přestupkem, ale její projevy mohou naplňovat skutkovou podstatu např. těchto trestných činů:

- nebezpečné pronásledování (stalking, § 354 TZ) – např. dlouhodobě opakované pokusy kontaktovat všemi dostupnými prostředky oběť, která proto pociťuje důvodné obavy o život nebo zdraví své či svých blízkých;
- účast na sebevraždě (§ 144 TZ) – např. zaslání SMS oběti s úmyslem vyvolat u ní rozhodnutí k sebevraždě;
- porušení tajemství dopravovaných zpráv (§ 182 TZ) – např. „odposlech“ odesílaného e-mailu;

- porušení tajemství listin a jiných dokumentů uchovávaných v soukromí (§ 183 TZ), např. zveřejnění fotografií z telefonu oběti;
- pomluva (§ 184 TZ) – např. vytvoření webových stránek zesměšňujících oběť.

Pedagogický pracovník, kterému bude znám případ šikanování a nepřijme v tomto ohledu žádné opatření, se vystavuje riziku trestního postihu pro neoznámení, případně nepřekažení trestného činu (§ 367 TZ). V úvahu přicházejí i další trestné činy jako např. nadřizování (§ 366 TZ) či schvalování trestného činu (§365 TZ), v krajním případě i podněcování (§ 364 TZ).

4. Společný postup řešení při výskytu šikany v zařízení

Proškolený pracovník, většinou školní metodik prevence nebo výchovný poradce, na podkladě kvalifikovaného odhadu stadia a formy šikanování rozhodne, zda řešení zvládne zařízení samo, nebo si povolá odborníka specialistu.

V případě, že jde o počáteční a obvyklou šikanu, kterou zvládne zařízení samo, odborník postupuje podle scénáře určeného pro tento typ šikanování.

Pokročilé a komplikované šikany zařízení řeší ve spolupráci s odborníky zvenku. Do komplikované šikany zařadíme především neobvyklé formy šikany. Dále sem zahrneme základní formy šikany, se kterými nemáme zkušenosti. Patří do nich šikany krajně ohrožující bezpečí pedagoga a život oběti, dále šikany se změnou v základním schématu. Prakticky jde zejména o nějakou zvláštnost u přímých a nepřímých účastníků šikany. Patří sem rovněž šikany s rozvinutým zakrývajícím systémem. Vážnou komplikací je intenzivnější závislostní vztah mezi oběťmi a agresory a vážnější dopady šikany na oběť - například známky úzkostné poruchy.

Šikanování je komplikovaný a paradoxní fenomén a běžné pedagogické postupy naprosto selhávají.

Tabulka: Klasifikace scénářů pomoci podle cíle léčby, stadia a formy šikanování (Kolář, 2011)

(1) Situace, které zvládne zařízení samo

- (a) první pomoc pro obyčejnou počáteční šikanu;
- (b) celková léčba pro řešení prvních dvou stadií šikanování, RTP – Rámcový třídní program.

(2) Scénáře, kdy potřebuje zařízení pomoc zvenku

- (c) první pomoc pro komplikovanou počáteční šikanu;
- (d) první pomoc (krizové scénáře) pro obyčejnou pokročilou šikanu;
- (e) první pomoc (krizové scénáře) pro komplikovanou pokročilou šikanu, patří sem např. výbuch skupinového násilí, tzv. školní lynčování;
- (f) celková léčba pro třetí stadium šikanování s běžnou i komplikovanou formou.

5. Scénář pro řešení počáteční obyčejné šikany

Scénář je určen pro řešení počáteční obyčejné šikany. Důvodem je fakt, že těchto obyčejných počátečních šikan je nejvíce a tvoří obrovské podhoubí pro rozbujení pokročilých a neobvyklých šikan.

Scénář pro obyčejnou počáteční šikanu (Kolář, 2011)

1. odhad závažnosti onemocnění skupiny a stanovení formy šikany;
2. rozhovor s informátory a oběťmi;
3. nalezení vhodných svědků;
4. individuální rozhovory se svědky (nepřípustné je společné vyšetřování agresorů a svědků, hrubou chybou je konfrontace oběti s agresory);
5. ochrana oběti;
6. předběžná diagnóza a volba ze dvou typů rozhovoru:
 - a) rozhovor s oběťmi a rozhovor s agresory (směřování k metodě usmíření);
 - b) rozhovor s agresory (směřování k metodě vnějšího nátlaku);
7. realizace vhodné metody:
 - a) metoda usmíření;
 - b) metoda vnějšího nátlaku (výchovný pohovor nebo výchovná komise s agresorem a jeho rodiči);
8. třídní hodina, skupinová komunita:
 - a) efekt metody usmíření;
 - b) oznámení potrestání agresorů;
9. rozhovor s rodiči oběti;
10. práce s celou třídou.

(Kolář M. 2011. Nová cesta k léčbě šikany. Praha: Portál.)

6. Scénář pro řešení pokročilé šikany

Scénář je určený k řešení výbuchu skupinového násilí, tzv. školního lynčování. V tomto případě nelze čekat na odborníka-specialistu, protože je oběť ohrožena bezprostředně na zdraví a později je většinou nemožné případ vyšetřit. Zařízení proto nejprve zakročí samo, vyřeší akutní problém a později jej řeší za pomoci odborníka.

Základní krizový scénář pro výbuch pokročilé šikany – Poplachový plán pro tzv. školní lynčování (Kolář, 2011)

A. První (alarmující) kroky pomoci

1. zvládnutí vlastního šoku – bleskový odhad závažnosti a formy šikany;
2. bezprostřední záchrana oběti, zastavení skupinového násilí

B. Příprava podmínek pro vyšetřování

3. zalarmování pedagogů na poschodí a informování vedení zařízení;
4. zabránění domluvě na křivé skupinové výpovědi;
5. pokračující pomoc oběti (přivolání lékaře);
6. oznámení na policii, paralelně – navázání kontaktu se specialistou na šikanování, informace rodičům

C. Vyšetřování

7. rozhovor s obětí a informátory;
8. nalezení nejslabších článků nespolupracujících svědků;
9. individuální, případně konfrontační rozhovory se svědky;
10. rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi agresory, není vhodné konfrontovat + agresora (agresory) s obětí (oběťmi).

D. Léčba

11. metoda vnějšího nátlaku a změna konstelace skupiny.

(Kolář M. (2011). Nová cesta k léčbě šikany. Praha: Portál.)

7. Krizový plán a postup řešení šikany

1. Překonání a zvládnutí šoku pedagoga.
2. Bezprostřední záchrana oběti.

Zavolání dalšího z pedagogů (zabránit tak možnosti domluvy agresorů na křivé skupinové výpovědi), zajistit pedagogický dohled.

3. Oběť odvést ze třídy (rodinné skupiny) či z místa činu.
4. Zalarmování dalších pedagogů a domluvení se na spolupráci při vyšetřování – i za cenu přerušení výuky či programu.
5. Pokračování v pomoci a podpoře oběti (dát oběti napít, zklidnit ji, zajistit případné lékařské vyšetření).
6. Kontaktovat Policii ČR.
7. Poté následuje vlastní vyšetřování.

Učitel či vychovatel se o šikaně od někoho dozví

OVĚŘENÍ SITUACE

1. Vedení pohovoru s dítětem – školní metodik prevence, výchovná poradkyně učitel (zastoupení alespoň dvou osob je nutné).
Zdůraznění zájmu na bezpečí dítěte. Spolupráce všech tří na šetření. (Třídní učitel může spolupracovat, ale lépe, když nebude hlavní vyšetřovatel). Zjistit co nejvíce informací od toho, kdo je sděluje. Všechny informace je nutné si zapsat, protože budou sloužit při dalším postupu vyšetřování a zároveň máme důkaz o tom, že jsme se, se situací již začali zabývat.
2. Nalezení vhodných informátorů
Obezřetně promluvit s vhodnými spolužáky tak, aby se to nedoneslo třídnímu kolektivu. (Nejvhodnějšími informátory bývají v chování průměrní, co možná nejlépe – nestranné děti, ve škole pak ne nadprůměrní, ne podprůměrní vzhledem k ostatním).
3. Nalezení vhodných svědků
Promluvit s více informátory, svědky, případně je požádat, zdali by to mohli dosvědčit. Nenaléhat.
Toho, kdo nám informace sdělil, oceníme za pomoc a sdělíme mu, že je to forma spolupráce pro nás velmi cenná a důležitá. Také ho ujistíme, že ho neprozradíme ostatním aktérům (tato informace je velmi důležitá pro děti, které se obávají toho, že se situace vyvine proti nim).
4. Na základě těchto informací a pozorování ve třídě rozhodneme, zda se opravdu jedná o šikanu nebo o nevhodnou formu řešení konfliktu či běžné měření sil mezi spolužáky.
O šikanu se jedná, pokud je ubližování záměrné, opakované, cílem je ublížit či ponížit druhého a je zde patrná nerovnováha sil. Oběť nemá možnost se sama ubránit.

VYŠETŘOVÁNÍ

- Upozornit na provádění zápisu.
- Netlačit na vyslýchané, nechat je říct, co chtějí.
- Mít při vyšetřování vždy třetí osobu proti obvinění z nátlaku či nadřizování.
- Nesdělujeme, od koho jsme se co dozvěděli.
- Pokračující pomoc a podpora oběti.
- Začít vyšetřování se „zdravým jádrem“, nikdy nezačínat s agresory.
- Vyšetřovat nenápadně ve spolupráci s ostatními kolegy, stále si všímat dění ve třídě – maximálně chránit oběť.
- V případě podezření ze spáchání trestného činu či činu jinak trestného je povinností kontaktovat také Policii ČR.

ROZHOVOR SE SVĚDKY

- Svědky vyslechnout postupně, pokud se rozcházejí ve výpovědi, je možná konfrontace všech svědků, navodit atmosféru podpory a povzbuzení, že jejich spolupráce prozrazena nebude a je zajištěna jejich bezpečnost, o všem provést zápis.

ROZHOVOR S AGRESORY

- Teprve v situaci, kdy máme všechny informace a jsme si jisti celou situací, hovoříme s agresorem či agresory – nebudou chtít spolupracovat a jistě budou i lhát. Navíc by příliš brzké prozrazení toho, že něco řešíme, zcela jistě vedlo k manipulaci ostatních dětí k potvrzení verze agresora.
- Agresor se bezprostředně po rozhovoru nesmí vrátit zpět do třídy.

Zahřívací předkolo

Sednout si proti agresorovi, sdělit mu to přímo, správně jevy pojmenovat, chtít vědět, co všechno udělal, upozornit na zapisování, potom mlčet.

1. Monolog

Narušit mu jeho prostor, dívat se do očí, nepovzbuzovat, jen si vše zapisovat, počkat až sám domluví.

2. Dialog – doplňující otázky

Klást agresorovi otázky tak, aby se zapletl do vlastních lží, stupňovat emoční napětí, nabídnout polehčující okolnosti v případě přiznání, nechat si od něj podepsat zápis.

Zopakovat se všemi agresory. Každého zvlášť odvést dočasně do jiné třídy.

3. Konfrontace

Všem agresorům naráz oznámit, jak kdo z nich vypovídal, očekávané dohady a pomluvy.

Zajistit ochranu oběti

Zvýšit dohled, tipovat v kolektivu vhodné dítě – schopné sledování situace a případné oficiální ochrany. Agresorům oznámit, jak budou postiženi v případě, že oběť znovu napadnou. Zdůraznit naopak, že k jejich snaze situaci napravit jakýmkoliv vhodným způsobem, bude přihlédnuto pro jejich dobro.

V drtivé většině případů není agresor v jádru „zlý“, pouze není schopen využívat jiné vzorce chování pro dosažení dobré pozice ve třídě. Může např. napodobovat chybný vzor pocházející z rodiny, vymezovat se vůči požadovaným nárokům na jeho chování anebo může jít o bývalou oběť, která tohoto chování využívá proto, aby se oběť opět nestala.

ROZHOVOR S OBĚTÍ

Rozhovor provést na místě, které je bezpečné, sedět vedle sebe jako partneři, bez třetí osoby. Bez nátlaku. Zeptat se, jak jemu, jak se mu daří, mluvit o pocitech - „Mám pocit, že se ve třídě necítíš dobře, chceš mi o tom něco říct?“ apod. Sdělit oběti možnosti řešení a nechat oběť vybrat – metoda usmíření, metoda vnějšího nátlaku.

1. Metoda usmíření

- provádí se především v počátečních stádiích šikany a vykazuje-li agresor ochotu své chování změnit

Metodě usmíření předchází

- rozhovor s informátory a oběťmi, nalezení vhodných svědků, rozhovory se svědky, rozhovor s obětí
- rozhovory s agresory (v případě, že se ukáže, že agresor není ochoten ke změně, následuje metoda vnějšího nátlaku)

Společné setkání a hledání nápravy: hovořit se třídou v komunitním kruhu (včetně třídního učitele), sezení neprotahovat, opakovat v intervalech, max. 20 minut – učitelé, omluva a usmíření agresora a oběti, předkládání návrhů pro nápravu

Vhodné otázky:

Co si myslíte, že není v téhle třídě v pořádku?

Co byste mohli udělat, aby se to příště nestalo?

Kdo si myslí, že by byl schopen XY bránit? (ochránce postavit do roviny oficiality, má povinnost ubližování ohlásit).

2. Metoda vnějšího nátlaku

- provádí se u pokročilejších forem šikany

Odborný tým:

- hlavní vyšetřovatel – školní metodik prevence nebo výchovná poradkyně
- třídní učitel
- nezávislý člověk

Celý tým se sejde a domluví se, jaké budou tresty.

Agresori chodí před tým a znovu vypovídají, sdělit, že tým rozhodne (zcela vážně).

Porada týmu na výchovných opatřeních. (Trestat intenzivně, ale mít kam stupňovat.)

Zavolat agresory a přímou cestou jim sdělit výchovná opatření.

Další podpora oběti a podpora vztahů ve třídě a práce s celou třídou. Je vhodné zajistit oběti specifickou pomoc psychologa či jiného odborníka a zároveň podpořit i agresora ve změně chování.

Oznámit výchovná opatření před celou třídou za přítomnosti celého týmu. Bez přítomnosti obětí. Odsouzení konkrétního chování, aby si jej uvědomovali všichni žáci. Neodsuzujeme žáky ale konkrétní chování.

Následuje komunitní kruh (první sezení po incidentu bez oběti).

Dát informaci o vyšetřování a výsledku na vědomí rodičům a kurátorům OSPOD.

Vše mít v písemné formě a od účastníků podepsané.

Odhalení šikany bývá obtížné, velkou roli hraje strach jak obětí, tak agresorů. Účinné a bezpečné řešení šikany vychází z kvalifikovaného odhadu stádia a formy šikanování. Existuje rozdíl mezi vyšetřováním počátečních a pokročilých stádií šikanování. Obecně platí, že počáteční dvě, někdy tři stádia šikanování může řešit zařízení se žáky a jejich rodiči/zákonnými zástupci, ale při řešení dalších dvou stádií je nutná spolupráce odborných institucí.

Nejčastější chyby, kterým je nutné se vyhnout

- bagatelizace situace
- řešení před celou třídou
- konfrontace oběti a agresora (oběť v takovém případě vše popře)
- prozrazení informačních zdrojů
- rychlá nepromyšlená řešení bez pomoci ostatních pedagogů
- malá spolupráce s rodiči
- nedůsledná a nekomplexní prevence šikany

8. Nápravná opatření

výchovná opatření (napomenutí a důtka třídního učitele, důtka ředitele školy);

- snížení známky z chování
- sledovat dění ve třídě, maximalizovat přítomnost pedagoga, aby nedocházelo k dalšímu ubližování
- doporučení SVP či diagnostického pobytu žáka v diagnostickém ústavu

Škola usiluje o prevenci šikany:

- Podporou rozvíjení pozitivních vztahů mezi dětmi.
- Vedením dětí k sebedůvěře, přiměřenému sebevědomí a odpovědnosti za své jednání.
- Jednáním s dětmi jako s partnery, bez výjimky respektovat jejich práva, zároveň vést k plnění povinností.
- Co nejvíce omezit nudu při výuce – šikana často vzniká jako zdroj zábavy pro agresory.
- Udržováním ovzduší důvěry mezi dětmi a pedagogy.
- V kritických situacích dát jasně najevo, že toto chování je špatné a nelze je tolerovat.
- Nejsme lhostejní k projevům agresivity, a to i v případě, že nejsem pověřen dohledem nad dětmi.
- Pořádáním třídnických hodin.
- Primární prevencí ve výuce i mimoškolních programech.
- Společným vzděláváním a supervizí všech pedagogických pracovníků.
- Spoluprací s rodiči žáků.

9. Přímé a nepřímé varovné signály šikanování; vývojová stadia šikany

Přímé varovné signály šikanování:

- posměšné poznámky na adresu žáka, pokořující přezdívka, nadávky, ponižování, hrubé žerty na jeho účet;
- opakovaná kritika žáka, výtky na jeho adresu, zejména pronášené nepřátelským až nenávislným, nebo pohrdavým tónem;
- nátlak na žáka, aby odevzdával své věci, peníze, svačinu šikanujícímu nebo za něj platil;
- příkazy a zákazy, které žák dostává od jiných spolužáků, zejména pronášené panovačným tónem;

- skutečnost, že se žák podřizuje ponižujícím a panovačným příkazům spolužáků;
- nucení žáka k vykonávání ponižujících, nemorálních či trestných činů, či k nucení spoluúčasti na nich;
- honění, strkání, rány, kopání, které třeba nejsou zvlášť silné, ale je nápadné, že je oběť neoplácí;
- drobné až závažné opakované napadání;
- rvačky, v nichž jeden z účastníků je zřetelně slabší a snaží se uniknout;
- žák se snaží bránit cestou zvýšené agrese, podrážděnosti, odmítání učitelům apod.;
- žák příkazy poslouchá a útokům se nebrání nebo na ně reaguje z našeho pohledu „neadekvátně“.

Nepřímé varovné signály šikanování mohou být např.:

- žák je o přestávkách často osamocený, ostatní o něj nejeví zájem, nemá kamarády;
- při týmových sportech bývá přehlížen, devalvován a vybírán do družstva až jako poslední;
- žák vyčkává před třídou na příchod vyučujících a společně s nimi opouští třídu na konci hodiny;
- při přestávkách vyhledává blízkost učitelů;
- žák chodí na toaletu opakovaně při hodině;
- má-li žák promluvit před třídou, je nejistý, ustrašený, nervózní, úzkostný;
- působí smutně, úzkostně, nejistě, ustrašeně, nešťastně, stísněně, je uzavřený, mívá blízko k pláči;
- stává se uzavřeným;
- jeho školní prospěch se někdy náhle a nevysvětlitelně zhoršuje;
- jeho věci jsou často poškozené nebo znečištěné, případně rozházené;
- stále mu něco chybí a nikdo mu pomůcky nechce půjčit;
- zašpiněný nebo poškozený oděv;
- stále postrádá nějaké své věci;
- odmítá vysvětlit poškození a ztráty věcí nebo používá nepravděpodobné výmluvy;
- začíná vyhledávat důvody pro absenci ve škole;
- své úrazy, poškození věcí či chybějící pomůcky, odřeniny, modřiny, škrábance nebo řezné rány, není schopen přesvědčivým způsobem vysvětlit.

Vývojová stádia šikany

1. Ostrakismus

První stádium je velice obtížné vypořádat a rozpoznat. Prvky šikany jsou dosti skryté a jednotlivé odlišnosti v chování dětí nenesou pro učitele tak čitelnou informaci, jako je tomu u stádií dalších. Nedochází, ještě k fyzickému napadání, není vytvořena kohezní skupina, která by systematicky oběť tvrdě trápila apod. Sledování tedy vyžaduje větší pozornost a citlivost (rozlišovací schopnost) k různým jevům, které se ve třídě běžně objevují (viz. teasing, běžné konflikty, vtipky apod.). Nejčastěji to vypadá tak, že se ve skupině objeví děti, které jsou z nějakého důvodu neoblíbené (někdy pomůže nevědomky i učitel) a pomalu se dostávají na její chvost. Stávají se terčem nárazek, pomluv, legracek atd. (stávají se „černou ovci“, outsiderem skupiny). Takové děti se často neumějí dostatečně, účinně bránit (a časem i „nechtějí“) a pomalu přijímají roli utlačovaného a odstrkovaného = ostrakizovaného. Tímto stádiem šikana většinou začíná a také často končí. Agresor v této fázi v podstatě testuje, kam až smí zajít. Zároveň potenciální oběť má v tomto stádiu největší příležitost se účinně bránit a smysluplně se vymezit (je pro ni klíčová).

Postup školy: Řešení je plně v kompetenci týmu pedagogů. Kontaktovat rodiče agresorů a obětí.

2. Psychická manipulace a fyzická agrese

V této fázi již často dochází vedle psychického nátlaku, k otevřenému agresivnímu jednání (strkání, bití, fyzické vytěsňování - povyšování, ničení věcí apod...). Agresor cítí uspokojení z toho, že má moc, a že se ho oběť bojí. Zkouší zároveň jaké postavení má ve skupině a snaží se na sebe navázat ostatní vlivné i nevlivné členy. Manipuluje tak nejen s obětí, ale i s celou skupinou. Utrvuje obraz oběti jako „černé ovce“ a potřebu (nutnosti, správnosti) ho týrat – trestat. Pokud není ve skupině dostatečně silná morální základna stojící na přátelských vztazích a odporu k násilí, šikana se rozjíždí ve větším rozsahu. Tzn. přidávají se ostatní členové skupiny – 3. stádium.

Postup školy: Řešení je opět plně v kompetenci týmu pedagogů. Kontaktovat rodiče agresorů a obětí. Velice vhodné kontaktovat OSPOD (SVP, NNO s intervenčním programem) a ve třídě rozjet vrstevnický program. Dle povahy vývoje šikany je možné přizvat Policii ČR, lékaře.

3. Vytváření jádra

Třetí stádium je pro bezpečnost oběti (i skupiny) klíčové. Pokud se udrží trend

druhého stádia a ve skupině se neobjeví a dostatečně neprojeví odpor k praktikám agresorů, dochází k vytvoření kohezního „úderného jádra“. Toto jádro je již zcela přesvědčeno o správnosti svého jednání a vytváří atmosféru strachu – „Jdeš s námi, nebo proti nám.“ Na stranu agresorů se přidávají další jedinci z neutrální části skupiny. Ohroženi jsou tak další méně oblíbení jedinci z okraje skupiny nebo jedinci v opozici - názorové menšiny (i když dosud byli docela oblíbeni). Oběť v tuto chvíli již nemá důvěru v kamarády, blízké ani učitele (přestává rozlišovat mezi přáteli a nepřáteli).

Postup školy: Řešení, již není pouze v kompetenci školy. Určitě kontaktovat OSPOD, Policii ČR. Přizvat další odborníky. Realizovat vrstevnický program a individuální práci s obětí a agresorem (odborník na šikanu, psycholog, terapeut). Přijmout otevřené a represivní opatření (kázeňské postihy).

4. Vytváření norem

V této fázi je již skupina plně orientovaná na normy agresorů. I děti z dříve neutrální části skupiny nyní začínají šikanovat a chovat se jako agresori. Agresivní a manipulativní chování se stává normou. Jakákoli problematická situace, která ve třídě nastane, se sveze po oběti jako ventilu napětí. I děti, které samy do této chvíle byly na chvostu skupiny, začínají ubližovat (obrana - nechtějí se dostat do podobné pozice). Oběť již nemá šanci vzdorovat, smiřuje se s chováním ostatních a naopak začíná být na šikaně lehce závislá (u agresora již plná závislost).

Postup školy: Kontaktovat OSPOD, Policii ČR, lékaře. Vhodné represivní formy nápravy. Vrstevnické programy jsou již neúčinné. Individuální práce s obětí a agresorem (terapeut – psycholog). Terapeutická práce se skupinou.

5. Totalita, dokonalá šikana

V tomto stádiu již nemá škola (učitelé) na skupinu žádný vliv. Ve skupině jsou již přesně rozděleny role (vůdce, kdo vymýšlí, kdo hlídá atd.). Skupina kooperuje a systematicky oběť využívá a trápí. Oběť paradoxně začíná mít pocit, že agresori jsou ti jediní, kteří mají pravdu a při vyšetřování je hájí. Zároveň trpí silnými pocity viny a méněcennosti. Kromě silné závislosti hlavních agresorů na šikaně, se dostává do lehké závislosti i zbytek skupiny.

Postup školy: Kontaktovat Policii ČR, SVP, OSPOD, lékaře. Skupinová terapie nepomáhá. Doporučuje se rozpustit skupinu. Individuálně terapeuticky pracovat se všemi zúčastněnými (hlavně s obětí a hlavními agresory).

Část Program proti šikanování vychází z: Kolář M. (2011). Nová cesta k léčbě šikany. Praha: Portál.

VII. EVIDENCE A ZPŮSOB VYHODNOCENÍ MPP

Evidenci si vede ŠMP. Jednotlivé akce budou hodnoceny TU, případně ŠMP. Hodnocení bude převážně kvalitativního charakteru. U větších akcí lze použít dotazníkovou metodu, jinak bude využívána spíše metoda besedy o preventivních aktivitách. Kolegové budou průběžně informováni na aktuálních poradách nebo informačními emaily

Na konci školního roku bude zpracována závěrečná zpráva o plnění MPP.

VIII. PŘÍLOHY – adresář organizací

Název instituce	Co nabízí	Poznámka
o.s. VOLÁNÍ NADĚJE Přemyslovců 307/65, 709 00 Ostrava- Mariánské Hory tel.: 776271626, email: sdruzeni@volaninadeje.cz www.volaninadeje.cz	- preventivní materiály pro 2. st. ZŠ a SŠ. - fotoseriály z reálného života dětí na CD + metodika - různá témata, 9 balíčků	Cena za balíček 800,- Kč (plus 50,- Kč poštovné a balné za celkovou zásilku). Balení každého balíčku obsahuje 10 CD nosičů.
DDM Rozmarýn http://www.ddmrozmaryn.cz/Besedy-a-prednasky/	Nabídka besed v rámci primární prevence pro ZŠ a SŠ v Ltm	Kontaktní osoba iljena.vancova@ddmrozmaryn.cz na tel. 602 589 901 p. Vančová
Divadlo VeTři http://www.divadlo-vetri.cz/	Prevenici na první i druhý stupeň Nyní nabízejí asi 17 preventivních témat pro různé věkové kategorie.	Divadlo VeTři Počeradý 10, PSČ 440 01 Tel.: 775315389 774599132 divadlo@divadlo-vetri.cz
Harmonia Universalis o.s. Dubenská 1483/2 370 05 České Budějovice kancelář Praha: U družstva práce 1472/68 140 00 Praha 4 - Braník +420 244 467 258 +420 604 240 951 +420 603 549 636 honza.harmonia@email http://www.bezcigaret.cz/seminare	Programy pro ZŠ a víceletá gymnázia <u>I. stupeň</u> „Sezame, otevři se“ /60 min./ „Rozsviřte hvězdy“ /60 min/ <u>II. stupeň, gymnázia</u> Motivační protidrogové představení „Na rovinu“ /60 min/ Motivační výchovné představení „Třináctá komnata“ /60 min/	Cena: 50,- na žáka Všechny programy (divadelní představení) využívají synektické principy a zaměřují se na emotivní složku, burcují a aktivizují ji v konfrontaci s myšlením.
Stránky jsou spravovány Českou koalicí proti tabáku Občanské sdružení Česká koalice proti tabáku Studničkova 7, 128 00 Praha 2 MUDr. Kateřina Langrová, ředitelka sdružení info@dokurte.cz	Preventivní programy o (ne)kouření pro děti Aktuálně programy v rozsahu 2 hodin: <u>Nekuřátka – pro žáky 3.-5. tříd</u> <u>Tipni to I, II, III – pro žáky 2. stupně</u> <u>ZŠ a žáky středních škol</u> Hlavním cílem seminářů je děti informovat nejen o zdravotních následcích kouření, ale i o sociálních aspektech kouření, marketingových strategiích a o závislosti jako takové. Důraz na interaktivnost, hravost, odbornost a samozřejmě kvalitu. Na webových stránkách i metodická doporučení pro pedagogy a rodiče.	Cena za program: 950 Kč (počet dětí do 30 žáků) info@bezcigaret.cz
Agentura Dobrodruh Vědomice http://dobrodruh.org Netradiční program v rámci výuky hodin tělesné výchovy, školního výletu, kohezního výjezdu, neobvyklého víkendu, preventivních, či jiných aktivit školy.	KOHEZNÍ nebo také tmelící VÝJEZD 1) Pro kolektivy komplikované svou dynamikou či strukturou, s narušenými vztahy , u kterých je třeba pracovat na budování pozitivních vzájemných vztahů, zdravých sociálních návyků s ohledem na věkové zvláštnosti účastníků 2) Pro kolektivy dětí, které jsou „zdravé“ a chceme u nich utužit dobré sociální návyky, posílit jejich skupinovou soudržnost a preventivně tak působit na vznik sociálně nežádoucích jevů v kolektivu školní třídy 3) Seznamovací výjezd pro nové kolektivy dětí (jak 1. nebo 6. ročníky, tak sloučené kolektivy školních tříd) taktéž s ohledem na věkové zvláštnosti účastníků	agentura DOBRODRUH Mgr. Pavel Chaloupka Lesní 169 413 01 Vědomice Tel: 734 / 32 20 77 www.dobrodruh.org IČO: 76565505 email: info@dobrodruh.org
Informační portál primární prevence http://www.odrogach.cz/	Pro učitele, rodiče a náctileté. Obsahuje také náměty na tvorbu MPP. Monitorovací dotazníky - unikátní nástroj pro školy.	
http://www.drogy-info.cz/	informační portál o ilegálních a legálních	

	drogách	
Weby o kouření: www.slzt.cz www.dokurte.cz www.stop-koureni.cz www.access-europe.com www.help-eu.com		
Bezpečný internet: www.insafe.cz www.cms.e-bezpeci.cz www.internethotline.cz www.saferinternet.cz		
http://www.seznamsebezpecne.cz/	Film pro děti. Nyní již 3 pokračování	Na youtube
http://www.bezpecnyinternet.cz/	Rady pro bezpečné užívání internetu	Rady a tipy pro rodiče, děti a školy
Šikana – www.mezistenami.cz	Film o šikaně na základní škole.	D. Vigner
Šikana - Minimalizace šikany – informační portál o šikaně na školách http://www.minimalizacesikany.cz/	Tyto stránky pomáhají žákům, rodičům a školám řešit problémy se šikanou.	
Problematika HIV-AIDS www.mezinimi.cz	volně stažitelné video s filmem o HIV problematice	D. Vigner
www.aids-hiv.cz Dům světla	problematika HIV-AIDS	
HIV/AIDS v Namíibii	beseda se Zdeňkou Haukovou - zhaukova@seznam.cz	
Ochrana reprodukčního zdraví www.projekt-spirala.cz	Vlastní obsah projektu respektuje cíle a obsah výchovy ke zdraví na školách, jejíž součástí je i sexuální výchova. Jeho nosnou součástí jsou regionální vzdělávací semináře pro pedagogy pod názvem „Ochrana reprodukčního zdraví a prevence HIV/AIDS, prevence rakoviny děložního čípku“.	Kalokagathie, s.r.o. PaedDr. Lenka Kubrichtová E-mail: lkubrichtova@gmail.com Tel.: +420 603 257 491
Výživa www.stob.cz www.zdrava5.cz www.hravezijzdrave.cz www.zdrava-abeceda.cz		
Poruchy příjmu potravy www.idealni.cz www.szu.cz (stažitelná videa autentických příběhů) www.anabell.cz		
Zdravé zuby www.zdravezuby.cz www.peceozuby.cz		
Záchranářská problematika www.zachrannykruh.cz www.ioolb.cz		
Dopravní výchova www.ibesip.cz		
Výuka o mikrobiálním světě www.e-bug.cz		
Alergie www.cipa.cz		
Centrum bezpečnosti potravin www.bezpecnostpotravin.cz www.viscojis.cz www.foodsafety.cz	Olaf Deutsch dělá přednášky (výběrová doporučení, otravy z jídla...) olaf.deutsch@mze.cz	
Digitální portfolia pro výchovu ke zdraví a speciální vzdělávání http://digifolio.rvp.cz		
Osobnostní a sociální výchova – vzdělávací programy pro učitele a žáky. http://www.odyssea.cz/		
Občanské sdružení Prevent http://www.os-prevent.cz/ www.adaptaky.cz	Poskytují primární prevenci, adaptační kurzy pro žáky a studenty, kurzy pro pedagogy.	Občanské sdružení PREVENT Heydukova 349 386 01 Strakonice

	REÁLNÁ CENA AK 3 denní adaptační kurz – 21 000 Kč + ubytování a strava lektorů 1 denní adaptační kurz – 10 000 Kč + ubytování a strava lektorů Reálné ceny dohodou (pro jihočeské školy levnější díky dotaci).	Tel: 383 323 920 e-mail: prevent@os-prevent.cz Adaptační kurzy: e-mail: hruska@os-prevent.cz
Institut Filia je zaměřen především na odbornou, metodickou a informační pomoc pracovníkům a institucím v oblasti drogové prevence a vzdělávání. Výraznou část činnosti tvoří přímá preventivní práce s dětmi a mládeží.	Institut Filia držitel osvědčení MŠMT o způsobilosti vzdělávacího zařízení v oblasti drogové prevence nabízí vzdělávací programy zaměřené na prevenci drogových závislostí. Programy jsou určeny dětem MŠ, ZŠ a rodiče, dále nabízejí vzdělávací akce pro pedagogy.	Cenově nákladnější (od 1000,- za hodinu práce se třídou, pro mimopražské je třeba hradit i cestovné). Sokolská 26, 120 00 Praha 2, tel./fax: 224 263 026, tel.: 224 261646, e-mail: filia@telecom.cz
Prev-Centrum http://www.prevcentrum.cz/ Základním posláním občanského sdružení Prev-Centrum je realizace primární a sekundární prevence a poskytování psychosociální pomoci osobám ohroženým závislostmi a dalšími nežádoucími jevy.	Nabídka preventivních programů pro žáky ZŠ a SŠ, vzdělávání metodiků prevence.	vedoucí programu primární prevence: PhDr. Alena Petříšcová Meziškolská 1120/2, 169 00 Praha 6 Tel.: 242 498 335 Fax: 233 355 459 GSM: 776 619 505 e-mail: prevence@prevcentrum.cz
Život bez závislostí http://www.zivot-bez-zavislosti.cz/	V současnosti realizujeme prevenci sociálně patologických jevů, jako je zneužívání návykových látek, týrání dětí, sexuální zneužívání, šikana, agresivita, kriminalita. Pro pedagogy - KVP- Komplexní výcvik preventistů (dvouletý a pětiletý cyklus) Divadlo Fórum Časopis Prevence	Adresa: Občanské sdružení ŽIVOT BEZ ZÁVISLOSTÍ K Výtopně 1224 156 00 Praha 5 Mobil: 602 255 508 E-mail: h.vrbkova@seznam.cz h.vrbkova@zivot-bez-zavislosti.cz Finančně náročné (studium 15 000 ročně)
Web Minimalizace šikany, www.minimalizacesikany.cz Společenství proti šikaně, www.sikana.org Internet poradna, www.internetporadna.cz Amnesty International ČR, www.amnesty.cz E-Nebezpečí pro učitele, www.e-nebezpeci.cz Národní centrum bezpečnějšího internetu, www.ncbi.cz Portál E-Bezpečí, www.e-bezpeci.cz Kontaktní centrum, které přijímá hlášení, týkající se nezákonného a nevhodného obsahu internetu, www.Horka-linka.cz Vyhledávací aplikace certifikovaných primárně preventivních programů také v oblasti šikany: http://www.nuv.cz/t/pracoviste-pro-certifikace/poskytovatele		Stránky zabývající se problematikou šikany a kyberšikany
http://prospe.cz/ o. s. PROSPE je sdružení zabývající se specifickou prevencí zacílenou především na žáky ZŠ a studenty SŠ.	o.s. PROSPE poskytuje tyto služby: - komplexní dlouhodobé programy primární prevence - jednorázové besedy pro děti a dospívající - poradenství pro pedagogické pracovníky a rodiče - individuální konzultace - zprostředkování kontaktů na odborná zařízení - poradenství při tvorbě preventivních programů školy - poradenství při získávání finančních prostředků na preventivní programy	Jednorázový program prim. prev. pro žáky ZŠ a studenty SŠ: 1000,-/90 min. (v Praze), 1200,-/90 min. (mimo Prahu) Ostatní nejspíš z organizačních důvodů jen pro Prahu.
Na hraně – film	Manipulace	D. Vígner
Jakub - film	Domácí násilí	D. Vígner